

TERVEZET!

A Kormány

.../2012. (...) számú rendelete

a halottvizsgálatról és a halottakkal kapcsolatos eljárásról

A Kormány az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 247. § (1) bekezdés *q)* és *s)* pontjában, valamint

a 49. § vonatkozásában a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény 41. §-ában, továbbá

az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

I. Fejezet

Általános rendelkezések

1. Értelmező rendelkezések

1. §

E rendelet alkalmazásában:

1. *epikrízis*: az elhunyt egészségügyi dokumentációinak és a kóresetnek a kórtörténet alapján történő megítélése,
2. *haláleset helye*: a holttest megtalálásának helye; ha a haláleset járművön történt, a holttest járműről történt leemelésének helye,
3. *halál okát megállapító orvos*: az a halottvizsgálatot végző orvos, aki a halál okát megállapítja,
4. *halottszemle*: a helyszíni szemle részeként a holttest külső vizsgálata, a holttesten lévő ruházat, valamint a holttesten, és az azon lévő ruházatban található dolgok vizsgálata,
5. *halottvizsgálat*: a halál tényének és idejének megállapítása, a halottszemle, a kórbonctani vizsgálat, valamint a hatósági és igazságügyi boncolás, valamint ezek eredményének megállapítása,
6. *halva született magzat*: 24 hétnél hosszabb ideig az anya méhében lévő magzat, ha az anya testétől történt elválasztás után az élet semmilyen jelét nem adja; vagy ha a magzat kora nem állapítható meg, a magzat testtömege az 500 grammot vagy a testhossza a 30 cm-t eléri,

7. *helyszíni halottvizsgálatot végző orvos*: a 3. § (1) és (2) bekezdésében meghatározott orvos,
8. *korai vagy középidős magzati halál*: 24 hétig vagy annál rövidebb ideig az anya méhében lévő magzat, ha az anya testétől történt elválasztás után az élet semmilyen jelét nem adja; vagy ha a magzat kora nem állapítható meg, a magzat testtömege az 500 grammot vagy a testhossza a 30 cm-t nem éri el; ikerszülés esetén a halott magzatot halva született magzatnak kell tekinteni, ha legalább az egyik magzat élve született,
9. *perinatális halál*: halva született magzat vagy élve született, de a szülést követő 168 órán belül elhalálozott gyermek halála.
10. *temető*: a temetőkről és a temetkezésről szóló törvény alapján temetőnek minősülő hely.

2. A helyszíni halottvizsgálatra vonatkozó általános szabályok

2. §

(1) A halottvizsgálat során eljáró felek a szakmai szabályok betartásának, a hatékonyság és a gazdaságosság elveinek megfelelően együttműködnek.

(2) A halál bekövetkezését vagy a magzat halva születését elsőként észlelő személy, illetőleg az általa értesített általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv vagy egészségügyi szerv köteles a halálesetet a helyszíni halottvizsgálatot végző orvossal haladéktalanul közölni.

(3) A haláleset bekövetkezését követően meg kell állapítani a halál tényét. A halál tényének megállapítására a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos, valamint mentőtiszt jogosult. A halál tényét megállapító személy kitölti az „Igazolás a halál megállapításáról” című nyomtatványt.

(4) A helyszíni halottvizsgálat során meg kell kezdeni a halál okának megállapítását, nyilatkozni kell annak valószínű idejére, valamint el kell döntení, hogy van-e a halál nem természetes jellegére utaló körülmény, amely a hatáskörrel rendelkező szerv mérlegelését követeli meg.

3. §

(1) Ha a haláleset

a) egészségügyi intézményben vagy egészségügyi intézménybe (intézményből) történő szállítás közben következett be, a helyszíni halottvizsgálatot a beteget ellátó vagy felvételére illetékes, továbbá a beteget elbocsátó fekvőbetegosztály, vagy járóbeteg-ellátó egység orvosa, vagy az intézet vezetője által e feladattal megbízott orvos, ügyeleti időben az ügyeleti szolgálatot ellátó orvos;

b) mentőszolgáltató mentőfeladatot teljesítő járművén következett be, a halál bekövetkezésének tényét a mentőegység orvosa vagy a mentőtiszt állapítja meg, a helyszíni halottvizsgálat további teendőit a mentőorvos, ennek hiányában a haláleset helyéhez legközelebb eső, patológiai osztállyal rendelkező fekvőbeteg-gyógyintézet e feladattal megbízott orvosa;

c) fegyveres erő, rendvédelmi szerv, nemzetbiztonsági szolgálat vagy Nemzeti Adó- és Vámhivatal felügyelete alá tartozó területen, épületben, zárt alakulaton belül következett be, a

helyszíni halottvizsgálatot a fegyveres erő vagy a rendvédelmi szerv egészségügyi szolgálatának orvosa, ha az nem áll rendelkezésre, a haláleset helye szerint illetékes háziorvos, vagy ezen szolgálat ügyeletes orvosa;

d) közterületen, járművön – ide nem értve az *a)* és *b)* pont szerinti esetet – vagy egyéb nyilvános helyen következett be, a helyszíni halottvizsgálatot a helyszínen tartózkodó mentőorvos, ha az nem áll rendelkezésre, a helyszíni halottvizsgálatot a haláleset helyére vagy a holttestnek a járműről való leemelése helyére a legrövidebb időn belül hívható háziorvos, vagy ezen szolgálat ügyeletes orvosa;

e) olyan helyen következett be, ahol üzemorvos, iskolaorvos vagy szociális ellátó intézmény által foglalkoztatott orvos teljesít szolgálatot, úgy az üzemorvos, iskolaorvos vagy szociális ellátó intézmény által foglalkoztatott orvos, ha nem elérhető, akkor a helyszínen tartózkodó mentőorvos, ha az nem áll rendelkezésre, a helyszíni halottvizsgálatot a haláleset helyére vagy a holttestnek a járműről való leemelése helyére a legrövidebb időn belül hívható háziorvos, vagy ezen szolgálat ügyeletes orvosa;

f) egyéb helyen következett be, a helyszínen tartózkodó mentőorvos, ha az nem áll rendelkezésre, a helyszíni halottvizsgálatot a haláleset helyére vagy a holttestnek a járműről való leemelése helyére a legrövidebb időn belül hívható háziorvos, vagy ezen szolgálat ügyeletes orvosa;

g) halvaszületés a helyszíni halottvizsgálatot a szülést levezető orvos, ennek hiányában a helyszíni halottvizsgálatra az *a)–f)* pontban megjelölt orvos végzi.

(2) Ha az ügyben eljáró hatóság az (1) bekezdés *a)–g)* pontjaiban meghatározott személy kikerzése előtt – annak akadályoztatása miatt vagy egyéb, bűnüldözési szempontból kiemelt okból halottvizsgálati szaktanácsadót alkalmaz, úgy a helyszíni halottvizsgálatot az alkalmazott szaktanácsadó.

(3) A helyszíni halottvizsgálatot végző orvos

a) ha a halál nem természetes jellegének lehetőségét észleli, haladéktalanul értesíti az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervet,

b) az *a)* pontban foglalt eset kivételével, a törvényi feltételek fennállása esetén kezdeményezi az elhunyt kórbonctani vizsgálatát,

c) megkezdni elhunyt egészségügyi adatainak beszerzését,

d) az *a)* és *b)* pontban meghatározott esetek kivételével – lehetőség szerint az elhunyt egészségügyi adatainak ismeretében – megállapítja a halál okát és kitölti a halottvizsgálati bizonyítványt, egyéb esetekben megkezdni a halottvizsgálati bizonyítvány kitöltését,

e) természetes halál esetén megkísérli értesíteni az elhunyt eltemettetésére kötelezettet a halál tényéről,

f) az *a)* pontban foglalt eset kivételével kezdeményezi a holttest elszállítását.

(4) Eredménytelennek kell tekinteni az elhunyt egészségügyi adatainak beszerzését, ha azok a halál tényének megállapításától számított legkésőbb 12 órán belül – az (1) bekezdés *d)* pontjában megjelölt helyen elhunyt esetében legalább 4 órán belül – nem érkeztek meg.

(1) A helyszíni halottvizsgálatot végző orvos az értesítést követő legkésőbb 6 órán belül, a 3. § (1) bekezdés *d)* pontjában szereplő esetben legkésőbb 2 órán belül a helyszíni halottvizsgálatot megkezdi.

(2) Ha a helyszíni halottvizsgálat alatt az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv nincs jelen, és a vizsgálat zavartalan lefolytatása, vagy a zavartalan vizsgálathoz szükséges tárgyi eszközök biztosítása csak így garantálható, ezen feladatok ellátása érdekében a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos értesíti az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervet. Ha az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a helyszíni halottvizsgálaton jelen van, úgy a helyszíni halottvizsgálat zavartalan lefolytatását és a zavartalan vizsgálat biztosításához szükséges tárgyi eszközöket ezen szerv helyszínen tartózkodó tagja biztosítja.

5. §

(1) Amennyiben a halottvizsgálatot végző orvos megállapítása szerint a halott teste orvosi szempontból alkalmas arra, hogy oktatás és kutatás, egyéb gyógyító célú felhasználás, illetve átültetés céljából történő szerv-, szöveteltávolításra kerüljön sor, az orvosnak meg kell győződnie arról, hogy az elhunynál lévő, személyazonosításra szolgáló iratok között található-e nyilatkozat, amellyel a holttestéből történő szerv-, szöveteltávolítást megtiltotta. Ha a hozzátartozó birtokában van az elhunynak a testéből történő szerv- és szövetátültetést megtiltó nyilatkozata, azt átadja vagy megküldi a halottvizsgálatot végző orvosnak.

(2) A tiltakozó nyilatkozat meglétét vagy hiányát a halottvizsgálatot végző orvos feltünteti a halottvizsgálati bizonyítvány „megjegyzés” rovatában.

6. §

(1) Amennyiben a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos vagy a helyszínre kikerülő általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv nem természetes halál gyanúját észleli, erről köteles értesíteni a hatáskörrel rendelkező szervet.

(2) A hatáskörrel rendelkező szerv

a) bűncselekmény gyanúja esetén a büntetőeljárást megindítja, vagy
b) rendkívüli halál gyanúja esetén a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárást megindítja.

(3) A helyszíni halottvizsgálatot végző orvos az egészségügyi adatok eredményes beszerzése nélkül csak akkor tehet javaslatot a halottvizsgálat további menetére vagy lezárására, ha a halál természetes vagy nem természetes jellege egyértelműen megállapítható.

II. Fejezet

A rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás

3. Általános rendelkezések

7. §

(1) A rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás során a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény (a továbbiakban: Ket.) rendelkezéseit az e fejezetben szabályozott eltérésekkel kell alkalmazni.

(2) A rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás során hatóságként a Rendőrség szerveiről és a Rendőrség szerveinek feladat- és hatásköréről szóló kormányrendeletben megjelölt, a halál helye szerint illetékes szerv jár el.

8. §

(1) A rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás a halál rendkívüli jellegére utaló körülmény esetén hivatalból folytatandó le. Az eljárás kérelemre nem indítható meg.

(2) A rendkívüli halállal kapcsolatos eljárás célja a halál rendkívüliségének vizsgálata, a halál okának és körülményeinek megállapítása, a bűncselekmény gyanújának kizárása.

9. §

(1) A rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás során ügyfélnek – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – kizárólag a halott eltemettetésére köteles személy minősül.

(2) Ügyfélnek kell elismerni az elhunyt azon közeli hozzátartozóját, aki ezt kéri.

10. §

(1) Az eljárás befejeződéséig az ügyfél csak azon iratokat tekintheti meg, amelyek megtekintését a hatóság engedélyezi. A hatóság az előzetes vizsgálatról vagy a boncolásról készült jegyzőkönyvet (ha az ügyben büntetőeljárás nem indult) kizárólag az eljárás befejeződését követően adhatja át az ügyfél részére. Ha az ügyben büntetőeljárás indult, úgy az ügyfél az eljárás befejeződését követően is csak azon iratokat tekintheti meg, amely megtekintését a hatóság engedélyezi.

(2) Az ügyfél csak a hatóság engedélyével vehet részt az eljárási cselekményeken.

(3) Az ügyfél a holttestet a boncolást megelőzően a hatóság engedélyével tekintheti meg. A boncolást követően a holttest megtekintésének lehetőségét az ügyfél kérelmére – lehetőség szerint soron kívül – a hatóság köteles biztosítani. A hatóság engedélyével a holttestet az ügyfélen kívüli más személy is megtekintheti.

(4) A hatóság az (1) – (3) bekezdés szerinti engedélyről a bűnüldözési szempontok mérlegelésével dönt.

4. Előzetes vizsgálat

11. §

(1) Ha a rendkívüli halál törvényi feltételeinek fennállása nem egyértelmű, a hatóság előzetes vizsgálatot tart.

(2) Előzetes vizsgálat elrendelése esetén az ügyfél tájékoztatása a hatósági eljárás megindításáról mellőzhető.

(3) Az előzetes vizsgálat során a hatóság halottszemlét tart, valamint – amennyiben az elhunyt személyazonossága ismert – beszerzi az elhunyt egészségügyi adatait.

(4) Az előzetes vizsgálatot a hatóság értesítésétől számított 24 órán belül kell lezárni.

12. §

(1) Ha a halottszemle során a halál körülményeinek orvosi szemléletű vizsgálata szükséges, vagy a hatóság a bejelentővel nem ért egyet, a hatóság a halottszemléhez halottvizsgálati szaktanácsadót vesz igénybe.

(2) Halottvizsgálati szaktanácsadó lehet

a) az igazságügyi szakértői névjegyzékben igazságügyi orvostan szakterületre bejegyzett igazságügyi szakértő,

b) a hatóság alkalmazásában álló, igazságügyi orvostan szakképesítéssel rendelkező olyan személy, aki e szakképesítése tekintetében szerepel az egészségügyi dolgozók működési nyilvántartásában, vagy

c) a helyszíni halottvizsgálati szaktanácsadói névjegyzékben szereplő személy.

(3) Halottszemlén való jelenlétről és abban való közreműködésből kizárható az az orvos, aki az elhunytat a halálát megelőző időszakban a vélelmezhető halálokkal összefüggésben kezelte.

(4) Halottszemlét lehetőség szerint a haláleset helyén kell elvégezni. Ha a halottszemle haláleset helyén történő lefolytatása vagy teljes lefolytatása nem lehetséges, úgy a halottszemlét a boncolás helyszínén kell lefolytatni vagy folytatni.

13. §

(1) A halottvizsgálati szaktanácsadó

a) állást foglal a halál módjára, idejére és feltehető okára vonatkozóan,

b) megvizsgálja a holttest állapotát, és megállapítja a halál bekövetkezésének időpontját,

c) dokumentálja a holttesten levő sérüléseket,

d) összeveti a ruházat elváltozásait a testen levő sérülésekkel,

e) segítséget nyújt a holttesten és a környezetében található biológiai és más szennyeződéseknek, továbbá mindazoknak a nyomoknak és anyagmaradványoknak a felkutatásában, amelyek a haláleset tisztázásához szükségesek és arra jellemzőek lehetnek,

f) segítséget nyújt a megóvandó nyomok és anyagmaradványok kiválasztásában és azok biztosításában,

g) vizsgálja, hogy a helyszínen vagy a holttest környezetében talált eszköz, eszközök vagy szerek az adott sérülés vagy a halál előidézésére alkalmasak lehettek-e,

h) megvizsgálja, hogy a holttest helyzetét változtatták-e, illetve a holttest helyzete és az észlelt helyszín megfelel-e az elkövetési módnak és az elkövetés helyének,

- i) ismeretlen holttest esetén a vizsgálata kiterjed mindazon sajátosságok kiemelésére is, amelyek a személyazonosság megállapításához alkalmasak lehetnek,
- j) felügyeli a holttest helyszínéről való elszállítását,
- k) kitölti a halottvizsgálati bizonyítvány megfelelő részét, és
- l) indokolt esetben a holttestből vér- és vizeletmintát vesz.

(2) A holttest vetkőztetése a hatóság feladata. A holttest vetkőztetését az elhunyt emberi méltóságának tiszteletben tartásával, lehetőség szerint takarva, a nyilvánosság kizárásával kell lefolytatni.

14. §

- (1) A hatóság az előzetes vizsgálatról jegyzőkönyvet vesz fel.
- (2) A jegyzőkönyv a Ket.-ben előírtakon kívül tartalmazza
  - a) az orvosi vizsgálat leletét, a hullajelenségek és a sérülések részletezését,
  - b) a halál módját, feltehető időpontját és – amennyiben megállapítható – a halál okát,
  - c) a soronkívüli boncolásra történő javaslatot.

15. §

- (1) Az előzetes vizsgálat lefolytatását követően
  - a) bűncselekmény gyanúja esetén a hatóság a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárást végzéssel megszünteti és értesíti a büntetőeljárás megindítására jogosult szervet, vagy
  - b) ha a rendkívüli halál törvényi feltételei nem állapíthatók meg, a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárást végzéssel megszünteti, vagy
  - c) a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárást továbbfolytatja, az eljárás lefolytatásáról az ügyfelet értesíti.
- (2) Az (1) bekezdés a) pontjában szereplő végzéssel szemben jogorvoslatnak nincs helye, a döntés azonnal végrehajtható.
- (3) Az (1) bekezdés b) pontjában szereplő végzés azonnal végrehajtható. A végzéssel szemben 5 napon belül lehet fellebbezéssel élni, aminek a végrehajtásra nincs halasztó hatálya. Eredményes fellebbezés esetén újbóli előzetes vizsgálatnak nincs helye.
- (4) Az (1) bekezdés b) pontja alapján a hatóság az egészségügyi adatok eredményes beszerzése nélkül csak akkor szüntetheti meg az eljárást, ha a halál rendkívüli jellege ezen adatok nélkül is egyértelműen és megalapozottan kizárható.

16. §

Ha a halál rendkívüli jellege egyértelmű, a hatóság előzetes vizsgálat nélkül elrendeli a halottszemlét. A halottszemle lefolytatására a 12. § és 13. §-ban foglaltak az irányadóak azzal, hogy a jegyzőkönyvet a halottszemlééről kell felvenni. A hatóság beszerzi az elhunyt egészségügyi adatait.

5. Hatósági boncolás

17. §

(1) A hatóság a halál rendkívüliségének vizsgálata, a halál okának és körülményeinek megállapítása, valamint a bűncselekmény gyanújának kizárása érdekében – ha az eljárás célja másképp nem érhető el – az elhunyt hatósági boncolását rendeli el, és ennek érdekében szakértőt rendel ki.

(2) Ha a halál oka boncolás nélkül is megállapítható, a bűncselekmény gyanúja kizárható, az egészségügyi adatok ismeretében a szakértő javasolhatja, hogy a hatóság a boncolástól tekintsen el. Ha a hatóság ennek figyelembevételével a boncolás elvégzésére utasítja, azt a szakértő köteles elvégezni.

(3) Ha a hatóság a boncolástól eltekint, a szakértő vér-, vizelet-, valamint csarnokvízmintát rögzít.

18. §

(1) Hatósági boncolást fekvőbeteg-ellátó intézmény patológiai osztályán vagy olyan boncoló-helyiségcsoportban lehet elvégezni, amely megfelel a patológiai szakmai minimumfeltételeknek.

(2) A fekvőbeteg-ellátó intézmény vagy boncoló-helyiségcsoport – kapacitástól függően lehetőség szerint munkaidőben – köteles biztosítani, hogy a hatósági boncolás a hatóság által elrendelt határidőben elvégezhető legyen.

(3) A hatósági boncolást az elrendeléstől számított 5 munkanapon belül el kell végezni.

(4) Hatósági boncolás során a hatóság különösen indokolt esetben kezdeményezheti a boncolás soronkívüli lefolytatását. Soronkívüliség esetén a fekvőbeteg-ellátó intézmény vagy boncoló-helyiségcsoport – kapacitástól függetlenül – köteles biztosítani, hogy a hatósági boncolás a hatóság által elrendelt időben elvégezhető legyen.

(5) A hatósági boncolásban nem vehet részt, de azon a hatóság bűnüldözési szempontok mérlegelése mellett megadott engedélyével jelen lehet az elhunyt kezelőorvosa. A szakértői véleményalkotásnál nem lehet jelen az elhunyt kezelőorvosa.

(6) Hatósági boncoláson, vizsgálaton oktatási célból – a hatóság a bűnügyi szempontok mérlegelése alapján meghozott engedélye alapján – orvos, orvostanhallgató, más egészségügyi szakképzésben vagy egyéb képzésben részesülő személy is jelen lehet, ha a vizsgálaton való részvétel a tananyag részét képezi.

19. §

(1) A hatóság a halottszemle során készült fényképeket, az elhunyt egészségügyi adatait, és a szakértői tevékenységhez szükséges egyéb adatokat a szakértő részére a kirendeléssel egyidejűleg, de legkésőbb a kirendeléstől számított 3 napon belül átadja.

(2) A szakértő a vizsgálatok elrendelése nélkül – az esetlegesen későbbiekben szükségessé váló vizsgálatok érdekében – vér-, vizelet-, csarnokvíz- és szövettani mintát vesz.

(3) Ha a boncolás vagy az eljárás egyéb adatai ezt indokolják, a szakértő a holttestből – külön, erre irányuló kirendelés nélkül is – köteles egyéb mintát is venni és tárolni az esetleg utóbb szükségessé váló vizsgálatok céljára.

(4) A szakértő a mintákat a kirendelésben meghatározott időig, ennek hiányában levételüktől számított egy évig köteles megőrizni. A szakértő a mintákat – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – legfeljebb a levételüktől számított öt évig őrizheti meg.

20. §

(1) A boncolás során meg kell állapítani:

a) a halál közvetlen okát és bekövetkezésének valószínű időpontját vagy időintervallumát,

b) azokat a tényeket, amelyek kizárják vagy valószínűsítik a bűncselekmény gyanúját, és

c) a holttesten talált minden sérülésről azt, hogy feltehetően milyen módon, továbbá mennyi idővel a halál beállta előtt vagy után keletkezett, és azt, hogy a sérülést feltehetően a meghalt személy vagy más ejtette-e.

(2) A holttesten talált sérülés esetén véleményt kell nyilvánítani arról, hogy a halált

a) közvetlenül a sérülés okozta-e,

b) a sérülés a meghalt személy szervezetének egyéni sajátosságával összefüggésben okozta-e,

c) olyan ok idézte-e elő, amely a sérülésből keletkezett, továbbá, hogy a sérülés a halált előidéző ok elmaradása esetén mennyi idő alatt gyógyult volna,

d) olyan ok idézte-e elő, amely a sérülés nélkül is abban az időben vagy röviddel utána szintén halált eredményezett volna és a sérülés a halált előidéző ok elmaradása esetén mennyi idő alatt gyógyult volna, és

e) időben érkező szakszerű segítség elháríthatta volna-e.

(3) Több sérülés esetén külön kell véleményt nyilvánítani az egyes sérülések keletkezéséről, sorrendiségükről, és arról, hogy a sérülések közül melyik vagy melyeknek az összehatása idézte elő a halált, továbbá hogy az egyes sérülések mennyi idő alatt gyógyultak volna.

(4) A boncolás során ellenőrizni kell a holttesten és a ruházaton lévő sérülések közötti összefüggést.

(5) Tízévnél idősebb elhunyt esetében a boncolás során – a (6) bekezdésben foglaltak kivételével – minden esetben véleményt kell nyilvánítani arról, hogy az elhalt kábítószer vagy kábítószernek nem minősülő kábító hatású anyag – ideértve az alkoholt is – által befolyásolt állapotban volt-e. Ha a kirendelés így rendelkezik vagy a rendelkezésre álló adatok alapján a szakértő jelzése alapján a hatóság így kéri, ugyanezen kérdésekre tízévnél nem idősebb elhunyt esetében is nyilatkozni kell.

(6) Perinatális halál esetén az újszülött vagy koraszülött rendkívüli halálával kapcsolatban véleményt kell nyilvánítani az újszülött vagy koraszülött érettségéről, életképességéről, halálának okáról, a rajta talált esetleges sérülések eredetéről, valamint a halál bekövetkezésének valószínű időpontjáról.

21. §

(1) Szövettani vizsgálat céljára mintát kell biztosítani a halálokot jelentő eltérésből, a sérülésekből, valamint az agyból, szívből, tüdőből, májból és veséből.

(2) El kell végezni a hematoxinin-eosin (HE) festést. Baleset vagy külső közrehatás gyanúja esetén kötelező valamely zsírembolizációt igazoló festés elvégzése is.

22. §

(1) A halál okának és körülményeinek megállapítása érdekében, a boncolás részeként, a szakértő kezdeményezésére a hatóság döntése szerint kiterjesztett szövettani vizsgálatot (speciális festékek, immunhisztokémia) is kell végezni, ha a halál oka vagy a sérülés keletkezésének ideje nem állapítható meg.

(2) Ha a halál okának és körülményeinek megállapítása érdekében szükséges, a hatóság – a szakértő javaslata alapján – szakértőt rendel ki a következő önálló vizsgálatokra:

- a) diatóma vizsgálatra annak megállapítása érdekében, hogy a halált vízbefúlás okozta-e,
- b) röntgenfelvétel készítésére testi sérülés esetén,
- c) mérgezés, továbbá kábítószer, pszichotróp anyag vagy más bódulatkeltő szer okozta befolyásoltság vizsgálatára, ha a befolyásolt állapot gyanúja merül fel, vagy
- d) egyéb laboratóriumi vizsgálatokra.

(3) Ismeretlen személyazonosságú elhunyt esetén

- a) daktiloszkópiái,
  - b) szuperimpozíciós,
  - c) röntgen,
  - d) antropológiai,
  - e) fogorvostani vagy
  - f) igazságügyi genetikai
- vizsgálatot kell elrendelni.

23. §

(1) A boncolásról a boncolás tartama alatt folyamatosan jegyzőkönyvet kell vezetni, amely tartalmazza

- a) a boncolás helyét és idejét,
- b) a boncolást elrendelő hatóság megnevezését,
- c) a boncoláson részt vevő személyek nevét, munkahelyét és beosztását,
- d) a halottra vonatkozó adatokat,
- e) a külvizsgálat eredményét, a holttest, a ruházat és a ruházatban talált tárgyak leírását,
- f) a külsérelmi nyomok leírását,
- g) az észlelt belső elváltozások, kóros állapotok pontos megjelölését, vagy a belső elváltozások, kóros állapotok hiányát
- h) a további vizsgálat elvégzése érdekében vagy orvosi célokra a holttestből eltávolított részek és egyéb vizsgálati anyagok pontos megjelölését, valamint annak feltüntetését, hogy a hullarészeket vagy a vizsgálati anyagot hova továbbították.

(2) A boncolás megkezdése előtt fénykép- vagy videofelvételt kell készíteni a holttestről. A boncolás lényeges folyamatait videofelvételen vagy fényképfelvételekkel rögzíteni kell.

24. §

Ha a szakértő eljárása során bűncselekmény gyanúját észleli, a boncolást azonnal félbeszakítja és értesíti a hatóságot.

6. Hatósági eljárás befejezése

25. §

(1) Ha a hatóság az eljárás során bűncselekmény gyanúját észleli, a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárást végzéssel megszünteti és értesíti a büntetőeljárás megindítására jogosult szervet.

(2) Az (1) pontban foglalt eset kivételével, ha a rendkívüli halál törvényi feltételei nem állapíthatók meg, a hatóság a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárást végzéssel megszünteti.

(3) Az (1) és (2) bekezdésben foglalt esetek kivételével a hatóság a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján határozatot hoz, amely a Ket.-ben előírtakon kívül tartalmazza

- a) a szakvélemény lényegi megállapításait,
- b) a halál okát,
- c) a bűncselekmény kizárását, és
- d) a szakértő által javasolt, de a hatóság által el nem rendelt vizsgálatokat, valamint az elrendelés elutasításának indokát.

(4) Az (1) bekezdésben szereplő végzéssel szemben jogorvoslatnak nincs helye, a döntés azonnal végrehajtható.

(5) Az (2) és (3) bekezdésben szereplő döntés azonnal végrehajtható. A döntéssel szemben 5 napon belül lehet fellebbezéssel élni, a fellebbezésnek a döntés végrehajtására nincs halasztó hatálya.

(6) Ha a haláleset vonatkozásában büntetőeljárás indult és a büntetőeljárás a halál okát vagy körülményeit nem tisztázta, a hatósági eljárást a büntetőeljárás jogerős befejezésétől számított 8 napon belül újra meg kell indítani azzal, hogy előzetes vizsgálatnak ebben az esetben nincs helye.

26. §

(1) Ha a rendkívüli halállal kapcsolatos eljárást a hatóság a 15. § (1) bekezdés b) pontja alapján szüntette meg, és halottvizsgálati szaktanácsadót alkalmazott, úgy a halottvizsgálati szaktanácsadó, ennek hiányában a helyszíni halottvizsgálatot végző egyéb orvos

a) a törvényi feltételek fennállása esetén kezdeményezi az elhunyt kórbonctani vizsgálatát,

b) kórbonctani vizsgálat elmaradása esetén – lehetőség szerint az elhunyt egészségügyi adatainak ismeretében – megállapítja a halál okát és kitölti a halottvizsgálati bizonyítványt, és

c) kezdeményezi a holttest elszállítását.

(2) Ha a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárást a hatóság a 25. § (2) bekezdése alapján, vagy a 25. § (3) bekezdése alapján boncolás nélkül zárta le, úgy a szakértő az (1) bekezdés a) és b) pontjaiban foglaltak szerint jár el.

(3) A szakértő a kórbonctani vizsgálatot maga is elvégezheti, ha külön jogszabály alapján arra jogosult, és erre a tevékenységére működési engedéllyel rendelkezik, valamint az Országos Egészségbiztosítási Pénztárral szerződésben áll.

III. Fejezet

Halottvizsgálat a büntetőeljárásban

7. Igazságügyi boncolás

27. §

(1) Büntetőeljárás során a halál okának és körülményeinek megállapítása érdekében az ügyben eljáró hatóság igazságügyi boncolás céljából szakértőt rendel ki.

(2) Az igazságügyi boncolásra a hatósági boncolás szabályait kell alkalmazni azzal, hogy az igazságügyi boncolást az elrendelésétől számított 3 napon belül kell elvégezni.

IV. Fejezet

Kórbonctani vizsgálat

8. Kórbonctani vizsgálat kezdeményezése

28. §

(1) Kórbonctani vizsgálat kezdeményezésére

a) a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos,

b) az elhunyt kezelőorvosa,

c) az ügyben eljáró halottvizsgálati szaktanácsadó vagy

d) a büntetőeljárásban vagy rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárásban kirendelt

szakértő

tehet javaslatot.

(2) Az (1) bekezdés c) vagy d) pontjában eljáró személy akkor tehet ilyen javaslatot, ha igazságügyi vagy hatósági boncolásra nem került sor. A kórbonctani vizsgálat lefolytatására irányuló indokolt javaslathoz mellékelni kell a halálok megállapításához rendelkezésre álló orvosi dokumentációt.

(3) Ha a kórbonctani vizsgálatra a kezelőorvos tesz javaslatot, valamennyi korábbi orvosi dokumentáció összegyűjtése és értékelése alapján összefoglalja a teljes kórtörténetet, melyben feltünteti

- a) a korábbi gyógykezelés alapjául szolgáló betegségeket,
- b) a rendelkezésre álló adatokból következtethető vagy megállapítható betegségeket,
- c) a halál közvetlen okára és az arra vezető, azt előidéző okra,
- d) a halál alapjául szolgáló betegsége, valamint az egyéb betegségekre vonatkozó feltételezett véleményét.

(4) A kezelőorvos az epikrízist legkésőbb a halál bekövetkezését követő első munkanapon a kórbonctani vizsgálatra illetékes intézmény részére megküldi.

(5) Kórházon kívül elhunyt személy esetén, amennyiben a helyszíni halottvizsgálatot nem a kezelőorvos végzi, a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos a lehető legtöbb információt köteles megadni a kórboncolás kérésének indoklásául. A helyszíni halottvizsgálatot végző orvosnak a rendelkezésre álló korábbi dokumentációt áttekintve a (3) bekezdés szerinti epikrízisben kell összefoglalnia a kórtörténetet, valamint nyilatkoznia kell, hogy nem természetes halálra utaló jel nem merült fel, fel kell tüntetnie a haláleset körülményeit. Amennyiben az esetről hatósági eljárás vagy büntetőeljárás keretében intézkedés történt, ennek jegyzőkönyvi másolatát a betegdokumentációhoz csatolni kell.

29. §

A kórboncolást – a 26. § (3) bekezdésében megjelölt eset kivételével – a haláleset helye szerint illetékes, patológiai osztállyal rendelkező fekvőbeteg-gyógyintézetben az intézménnyel foglalkoztatási jogviszonyban álló patológusa végzi.

9. Kórbonctani vizsgálat félbeszakítása

30. §

(1) Ha a kórbonctani vizsgálat megkezdése előtt vagy a holttest kórbonctani vizsgálata során nem természetes halálra utaló jel merül fel, a kórbonctani vizsgálatot végző patológus köteles az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervet haladéktalanul értesíteni. Ebben az esetben a kórbonctani vizsgálatot nem lehet megkezdeni vagy a már megkezdett kórbonctani vizsgálatot azonnal félbe kell szakítani.

(2) A kórbonctani vizsgálatot végző patológus gondoskodik arról, hogy az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv intézkedéséig a holttesten változtatás ne történjen, és az további vizsgálatra alkalmas maradjon, valamint az addig elvégzett vizsgálatokról részletes jegyzőkönyvet készít, és azt a rendelkezésre álló egészségügyi dokumentáció másolatával, valamint a vizsgálat során vett mintákkal és készített metszetekkel együtt az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervnek átadja.

(3) Ha az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv vagy a hatáskörrel rendelkező nyomozó hatóság azt állapítja meg, hogy a halál természetes, ezt a tényt a halottvizsgálati bizonyítványon rögzíti. A kórbonctani vizsgálatot a vizsgálatot végző patológus fejezi be.

10. Kórbonctani vizsgálat lefolytatása

31. §

(1) A kórbonctani vizsgálatot legkésőbb a halál bekövetkezése tényének megállapításától számított három munkanapon belül kell elvégezni.

(2) A boncolás időpontjáról a kórbonctani vizsgálatot kérő orvost, műtét (szülés) esetén a műtétet végző (szülést levezető) orvost értesíteni kell. Fekvőbeteg-ellátó osztály betegeként elhunyt boncolása esetén a kezelőorvosnak, a műtétet végző (szülést levezető) orvosnak vagy az osztályvezető által megbízott másik orvosnak a vizsgálatnál jelen kell lennie.

(3) A kórbonctani vizsgálatról – az erre vonatkozó szakmai-módszertani irányelvek szerint – jegyzőkönyvet kell készíteni, amely tartalmazza

- a) a kórbonctani vizsgálat helyét és időpontját,*
- b) a kórbonctani vizsgálaton résztvevő személyek nevét, munkahelyét és beosztását,*
- c) a klinikai diagnózisokat,*
- d) a külvizsgálatot, a szervek részletes leírását,*
- e) a megállapított kórbonctani diagnózisokat,*
- f) a kiállított halottvizsgálati bizonyítványon szereplő betegségeket,*
- g) a szövettani vagy egyéb laborvizsgálat részére eltett minták felsorolását.*
- h) amennyiben történt pacemaker-, protézis- vagy egyéb beültetett eszköz-eltávolítás, ennek tényét,*
- i) amennyiben post mortem szerveltávolítás történt transzplantáció céljából, ennek tényét, és*
- j) amennyiben oktatási célú beavatkozás történt a holttesten, ennek tényét.*

(4) A jegyzőkönyvet a szövettani vizsgálat elvégzése után, annak eredménye ismeretében epikrízissel kell lezárni, melyben ki kell térni

- a) a kórlefolyás megállapítható menetére,*
- b) a halál közvetlen okára és az arra vezető okra,*
- c) a halál alapjául szolgáló betegségekre,*
- d) az egyéb lényeges (kísérő) betegségekre, és*
- e) a kezelőorvos által megjelölt és a kórbonctani vizsgálat során megállapított halálloki diagnózisok összehasonlítására, eltérés esetén azok lehetséges okaira.*

(5) A holttestből történő szerv-, szövetkivétel tényét és annak célját a jegyzőkönyvben rögzíteni kell.

(6) Ha a kórbonctani vizsgálat olyan betegséget állapít meg, amelyre jogszabály bejelentési kötelezettséget ír elő, a bejelentést annak előírásai szerint meg kell tenni.

(7) A jegyzőkönyv egy példányát a kórbonctani vizsgálatot elvégző intézmény az elhunyt kórbonctani vizsgálatára javaslatot tevőnek megküldi.

32. §

(1) A kórbonctani vizsgálaton oktatási célból – az intézményvezető engedélyével – orvos, orvostanhallgató, más egészségügyi szakképzésben vagy egyéb képzésben részesülő személy is jelen lehet, ha a vizsgálaton való részvétel a tananyag részét képezi.

(2) A kórbonctani vizsgálat befejezését követően haladéktalanul ki kell állítani a halottvizsgálati bizonyítványt.

33. §

A kórbonctani vizsgálatot – ha a boncolással elérendő cél így is teljesíthető – halálát közvetlenül megelőzően fertőző betegségben nem szenvedő személy ilyen tartalmú írásbeli rendelkezése esetén, a költségek megelőlegezésével, képalkotó eljárásokkal, valamint aspirációval nyert mikroszkópos sejtvizsgálattal is el lehet végezni.

V. Fejezet

A halálozással kapcsolatos egyéb rendelkezések

11. Korai- és középidős magzati halálokra, halva született magzatra, valamint perinatális halálozásokra vonatkozó eltérő rendelkezések

34. §

Korai vagy középidős magzati halál esetén halottvizsgálatnak nincs helye.

35. §

(1) A fogantatástól eltelt időtartamtól függetlenül elveszülött az a gyermek, aki az anya testétől történt elválasztása után az életnek bármilyen jelét adta.

(2) Halva született magzat esetén a halottvizsgálatot végző orvos – egészségügyi intézményben vagy oda történő szállítás esetén a szülészeti-nőgyógyászati osztály vezetője – a családok támogatásáról szóló törvény alapján járó anyasági támogatásra való jogosultság igazolása céljából kiállítja az „Igazolás késői magzati halálozásról” című nyomtatványt.

(3) A halva született magzat eltemetetéséről az egészségügyi intézmény intézkedik, kivéve, ha arról – kérelme alapján – más személy kíván gondoskodni.

12. Holttest szállítása, átmeneti tárolása és az ehhez kapcsolódó költségek viselése

36. §

Ha a halál a helyszíni halottvizsgálat alapján egyértelműen természetes módon következett be és kórbonctani vizsgálat lefolytatása nem indokolt, a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos a halál tényének megállapításától számított legkésőbb 12 órán belül – a 3. § (1) bekezdés d) pontjában megjelölt helyen elhunyt esetében soron kívül, legkésőbb 4 órán belül – intézkedik a holttestnek elszállíttatásáról.

37. §

(1) Ha a halál a helyszíni halottvizsgálat alapján természetes módon következett be, a kórbonctani vizsgálat feltételei fennállnak, a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos a halál tényének megállapításától számított legkésőbb 12 órán belül – a 3. § (1) d) pontjában megjelölt helyen elhunyt esetében soron kívül, legkésőbb 4 órán belül – intézkedik a holttestnek a kórbonctani vizsgálat helyére történő szállításáról.

(2) A (3) bekezdésben foglalt kivétellel a holttest kórbonctani vizsgálatra történő szállításának, tárolásának és hűtésének költségeit az eltemetéshez szükséges halottvizsgálati bizonyítvány kiállítását követő első munkanapig a kórbonctani vizsgálatra illetékes intézmény viseli.

(3) Az orvostudományi egyetem részére anatómiai oktatás céljára átadott holttest elszállításáról – ide értve a szállítási, tárolási és hűtési költség viselését is – az orvostudományi egyetem gondoskodik.

38. §

(1) A kórházon kívül elhunyt személy holttestének temetőbe, temetkezési emlékhelynek minősülő helyre, hamvasztó üzembe, valamint a temetkezési szolgáltató telephelyére történő szállításához – ha erre vonatkozóan az eltemettető az elhunyt elszállításáig nyilatkozott – az eltemettető által megnevezett temetkezési szolgáltatót kell igénybe venni.

(2) Ha az eltemettetésre kötelezett személy az elhunyt elszállításáig nem érhető el, a (3) bekezdésben megjelölt kivétellel a halottvizsgálatot végző orvos az elhunyt elszállításának tényéről, az igénybe vett temetkezési szolgáltató megnevezéséről, címéről és a holttest tárolásának helyéről az eltemettetésre kötelezettet értesíti.

(3) Nem természetes halál esetén az eljáró hatóság intézkedik a holttestnek a haláleset helyéről a boncolás, vagy – ha a halottszemle nem a haláleset helyén történik vagy folytatódik – a halottszemle helyére történő szállításáról.

(4) Nem természetes halál esetén az eltemettetésre kötelezettet az elhunyt elszállításának tényéről, az igénybe vett temetkezési szolgáltató megnevezéséről, címéről és a holttest tárolásának helyéről az eljáró hatóság értesíti.

39. §

(1) A holttest boncolásra történő szállításának, valamint tárolásának és hűtésének költségeit az eltemetéshez szükséges halottvizsgálati bizonyítványnak – vagy ha az ügyben eljáró hatóság által kiállított temetési engedély ekkor még nem áll rendelkezésre, a temetési engedélynek – a kiállítását követő első munkanapig, vagy a temetési engedélyben a temetés legközelebbi időpontjaként megjelölt napig természetes halál esetében a kórbonctani vizsgálatot végző intézmény, nem természetes halál esetében az ügyben eljáró hatóság viseli.

(2) A boncolás helyéről a holttest temetőbe, temetkezési emlékhelynek minősülő helyre, hamvasztó üzembe, valamint a temetkezési szolgáltató telephelyére történő szállításának, valamint – az (1) bekezdésben foglalt időpontot követően – tárolásának és hűtésének költségeit a temetésre kötelezett viseli.

40. §

(1) Nem természetes halál esetén a hatósági vagy igazságügyi boncolás helyszínéig történő halotyszállításért közigazgatási határon belül legfeljebb 8400 forint, közigazgatási határon túli esetben legfeljebb 12 600 forint szállítási díj illeti meg a halotyszállítást végző szolgáltatót.

(2) A hatósági vagy az igazságügyi boncolás helyszínétől a temetőig, temetkezési emlékhelynek minősülő helyig, hamvasztó üzemig, valamint a temetkezési szolgáltató telephelyéig történő halotyszállítás során az (1) bekezdésben megjelölt útvonallal megegyező távolságig halotyszállításért közigazgatási határon belül elhunytanként legfeljebb 8400 forint, közigazgatási határon túli esetben legfeljebb 12 600 forint szállítási díj illeti meg a halotyszállítást végző szolgáltatót.

(3) Az (1) bekezdésben meghatározott távolságot az (1) bekezdés szerinti halotyszállítást végző szolgáltató igazolja.

(4) E § alkalmazásában a halotyszállításért felszámítható szállítási díj tartalmazza a holttest szállítóautóba történő ki- és behelyezésének, valamint az útvonal alatti hűtésének díját is.

13. A halottvizsgálati bizonyítvány

41. §

(1) A halottvizsgálat keretében – a 42. § (1) bekezdésében foglalt eset kivételével – az 1. melléklet szerinti halottvizsgálati bizonyítványt kell kitölteni.

(2) A halottvizsgálati bizonyítvány 1-18. pontját a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos tölti ki.

(3) Természetes halál esetén, ha kórbonctani vizsgálatra nem kerül sor, a halottvizsgálati bizonyítvány 19-27. és 31-32. pontját a halál okát megállapító orvos tölti ki. A halottvizsgálati bizonyítvány 23-27. és 31-32. pontját a helyszíni halottvizsgálattal egyidejűleg kell kitölteni.

(4) Természetes halál esetén, ha kórbonctani vizsgálatra kerül sor, a halottvizsgálati bizonyítvány 19-20. pontját, 22-27 és 31-32 pontját a kórbonctani vizsgálatot végző orvos tölti ki.

(5) Nem természetes halál esetén a halottvizsgálati bizonyítvány 20. pontját, 21. a) pontját és 22. pontját az eljáró hatóság, a 19. pontját, 21. b) pontját és a 23-32. pontját a hatósági vagy igazságügyi orvosi boncolást végző orvos tölti ki.

42. §

(1) A halva született magzat vagy élve született, de a szülést követő 168 órán belül elhalálozott gyermek esetében a halottvizsgálat keretében a 2. melléklet szerinti perinatális halottvizsgálati bizonyítványt kell kitölteni.

(2) A perinatális halottvizsgálati bizonyítvány 1-17. pontját a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos tölti ki.

(3) Természetes halál esetén a perinatális halottvizsgálati bizonyítvány 18-19. pontját, a 21-25. és 27. pontját a kórbonctani vizsgálatot végző orvos tölti ki.

(4) Nem természetes halál esetén a perinatális halottvizsgálati bizonyítvány 19. és 20. pontját az eljáró hatóság, a 21. pontját a halálokot megállapító orvos vagy az eljáró hatóság, 18. és 22-27. pontját a hatósági vagy igazságügyi boncolást végző orvos tölti ki.

43. §

A halottvizsgálati bizonyítványon a bejegyzett adatok valódiságát aláírással és bélyegzőlenyomattal kell igazolni.

44. §

(1) A halál okát megállapító orvos a papír alapú halottvizsgálati bizonyítvány egy példányát átadja a holttest eltemetetésére kötelezett vagy annak nevében eljáró személynek.

(2) A halál okát megállapító orvos elektronikus úton tölti ki és küldi meg a halottvizsgálati bizonyítvány egy-egy példányát az egészségügyi államigazgatási szervnek, valamint a haláleset helye szerint illetékes anyakönyvvezetőnek, aki a haláleset anyakönyvezése és az anyakönyvi folyószámnak a halottvizsgálati bizonyítványon történő feltüntetése után annak egy-egy példányát megküldi a Központi Statisztikai Hivatalnak (továbbiakban: KSH), a hagyatéki eljárás megindítása érdekében a haláleset helye szerint illetékes jegyzőnek.

(3) Ha a halál okát megállapító orvos a perinatális halottvizsgálati bizonyítványt halva született magzatról állítja ki, annak példányát elektronikus úton megküldi az egészségügyi államigazgatási szervnek és a KSH-nak. Egyéb perinatális halálozás esetében a perinatális halottvizsgálati bizonyítványt a halottvizsgálati bizonyítvánnyal megegyező módon kell továbbítani.

(4) A halottvizsgálati bizonyítvány továbbításához rendszeresített informatikai rendszerben az anyakönyvvezető és a jegyző által megnyitott halottvizsgálati bizonyítvány és a perinatális halottvizsgálati bizonyítvány – a (7) bekezdésben foglaltak kivételével – a halottvizsgálati bizonyítvány 25-31. pontjai, a perinatális bizonyítvány 24-25., valamint 26. a)-c) pontjait nem tartalmazza.

(5) A halottvizsgálati bizonyítványt legkésőbb a halálok megállapítása napját követő első munkanapon kell továbbítani.

(6) Ha nincs az elhunyt eltemetetésére kötelezett személy, a halál okát megállapító orvos a halottvizsgálati bizonyítvány papír alapú példányát - e tény közlése mellett - a köztemetés elrendelésére illetékes önkormányzatnak küldi meg.

(7) Ha az eltemetetésre kötelezett a halottvizsgálati bizonyítvány kézhezvételét követő 8. napig a holttest temetésre való elszállításáról nem gondoskodott, a halottvizsgálatot végző orvos az eltemetetésre kötelezett nevének és lakcímének közlésével a papír alapú halottvizsgálati bizonyítvány másolatát küldi meg a köztemetésre illetékes települési önkormányzat jegyzőjének.

45. §

Nem természetes halál esetén az eltemettetéshez szükséges engedélyt az ügyben eljáró hatóság állítja ki.

14. Eljárás szakmai szabályszegés esetén

46. §

Kirívóan súlyos szakmai szabályszegés esetén az azt észlelő halottvizsgálatot végző orvos vagy eljáró hatóság a halottvizsgálatot végző szabályszegővel szemben bűncselekmény gyanúja esetén feljelentést tesz, egyéb esetekben szakmai felügyeleti, fegyelmi vagy etikai eljárást kezdeményez. Halottvizsgálati szaktanácsadó vagy szakértő a kezdeményezését az eljáró hatóságon keresztül nyújtja be.

VI. Fejezet

Záró rendelkezések

15. Hatályba léptető rendelkezések

47. §

(1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – 2013. január 1. napján lép hatályba.

(2) A 12. § (2) bekezdés c) pontja, a 41-44. §, valamint a 45. § (1) bekezdése 2013. szeptember 1. napján lép hatályba.

16. Átmeneti rendelkezések

48. §

(1) E rendelet hatálybalépésétől 2013. augusztus 31. napjáig a hatóság a 12. § (2) bekezdés a) és b) pontjain túlmenően halottvizsgálati szaktanácsadóként megfelelő szakismerettel rendelkező orvost vehet igénybe.

(2) E rendelet hatálybalépésétől 2013. augusztus 31. napjáig halottvizsgálati bizonyítvány vonatkozásában az (3) - (13) bekezdés szerint kell eljárni.

(3) A halottvizsgálat keretében a C. 3110-49/V nyomtatvány számú halottvizsgálati bizonyítvány, illetve halva született magzat vagy élve született, de a szülést követő 168 órán belül elhalálozott gyermek esetében a C. 3110-52/V/új nyomtatvány számú perinatális halottvizsgálati bizonyítvány (a továbbiakban együtt: halottvizsgálati bizonyítvány) megfelelő részeinek kitöltését kell elvégezni, és intézkedni kell a halott elszállításáról.

(4) A halottvizsgálati bizonyítvány 1-20. és a perinatális halottvizsgálati bizonyítvány 1-19. pontjait a halottvizsgálatot végző orvos tölti ki.

(5) Nem természetes halál esetén a halottvizsgálatot végző orvos a halottvizsgálati bizonyítvány megfelelő rovatában rögzíti a hatósági eljárás kezdeményezésének okát.

(6) A halálokokra vonatkozó megállapításokat, valamint az eltemetésre engedélyezett időt a halottvizsgálati bizonyítványba

a) a halottvizsgálatot végző orvos a halottvizsgálattal egyidejűleg vagy legkésőbb az azt követő munkanapon jegyzi be, ha a rendelkezésre álló adatokból megalapozottan lehet következtetni a halált okozó betegsége, illetőleg az adatok a betegséget és a beteg megfelelő orvosi ellátását egyértelműen igazolják és kórbonctani vizsgálat elvégzése egyéb ok miatt sem szükséges;

b) a patológiai osztály szakorvosa jegyzi be, ha kórbonctani vizsgálatra kerül sor, illetőleg ha a kórbonctani vizsgálat elvégzését mellőzték;

c) a hatósági, illetve igazságügyi orvosi boncolást végző orvos jegyzi be, ha hatósági vagy igazságügyi boncolásra kerül sor.

(8) A halottvizsgálati bizonyítványon a halottvizsgálatot végző orvos a bejegyzett adatok valóságát aláírásával és orvosi bélyegzője lenyomatával igazolja.

(9) A halál okát megállapító orvos a halottvizsgálati bizonyítvány

a) I-II. és III. példányát postai úton ajánlott küldeményként vagy kézbesítő útján lezárt borítékban megküldi a haláleset helye szerint illetékes anyakönyvvezetőnek, aki a haláleset anyakönyvezése és az anyakönyvi folyószámnak a halottvizsgálati bizonyítványon történő feltüntetése után az I. példányt megküldi a Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban: KSH) területileg illetékes igazgatóságának, a II. példányt anyakönyvi alapiratként megőrzi, a III. példányt megküldi a haláleset helye szerint illetékes jegyzőnek a hagyatéki eljárás megindítása érdekében;

b) IV. példányát átadja az elhunyt eltemettetésére kötelezett személynek vagy szervnek, az átvető az átvételt az V. példányon aláírásával igazolja;

c) V. példányát megőrzi az adatvédelemre vonatkozó szabályok szerint;

d) VI. példányát megküldi az Országos Tisztifőorvosi Hivatal (a továbbiakban: OTH) - haláleset helye szerint illetékes - megyei (fővárosi) intézetének.

(10) Amennyiben nincs az elhunyt eltemettetésére kötelezett személy, a halál okát megállapító orvos a halottvizsgálati bizonyítvány IV. példányát - e tény közlése mellett - a köztemetés elrendelésére illetékes önkormányzatnak küldi meg.

(11) A halottvizsgálati bizonyítvány I-IV. példányát legkésőbb a halálok megállapítása napját követő első munkanapon, a VI. példányt havonta összegyűjtve kell továbbítani az (9) bekezdésben foglaltaknak megfelelően.

(12) A perinatális halottvizsgálati bizonyítvány kitöltése esetén a halál okát megállapító orvos az (5) bekezdésben foglaltak szerint jár el azzal, hogy ha halva született magzatról állítja a perinatális halottvizsgálati bizonyítványt ki, annak

a) I. példányát megküldi a KSH területileg illetékes megyei (fővárosi) igazgatóságának;

b) II., III. és V. példányát megőrzi az adatvédelemre vonatkozó szabályok szerint;

c) IV. példányát átadja a halva született magzat eltemettetését kezdeményező személynek, aki az átvételt az V. példányon aláírásával igazolja;

d) VI. példányát megküldi az OTH illetékes intézetének.

(13) Ha az eltemettető a halottvizsgálati bizonyítvány kézhezvételét követő 8. napig a holttest temetésre való elszállításáról nem gondoskodott, a halottvizsgálatot végző orvos az eltemettető nevének és lakcímének közlésével a halottvizsgálati bizonyítvány V. példányának másolatát küldi meg a köztemetésre illetékes települési önkormányzat jegyzőjének.

**17. A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról
szóló 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet módosítása**

49. §

(1) A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X.1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Vhr.) 1. § (2) és (3) bekezdései helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Új temetőt, temetési helyet létesíteni vagy meglévőt bővíteni a településrendezési eszközökben és a (3) bekezdésben meghatározott szempontok figyelembevételével lehet.

(3) A helykijelölés, illetőleg a fásított terület meghatározása során figyelemmel kell lenni a temetővel, temetési hellyel szomszédos beépített vagy beépítésre szánt terület használóinak méltányolható érdekeire is.”

(2) A Vhr. 2. §-a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) Új vagy újra megnyitott temető telekhatárán belül 10 m széles, fásított területet kell kialakítani. E követelményt működő temető bővítési területére, új parcella megnyitására, valamint lezárt parcella temetésre történő újra megnyitása esetén is alkalmazni kell.”

(3) A Vhr. 7. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„7.§ Amennyiben a temető tulajdonosa a temetőben boncoló-helyiségcsoportot létesít, arra a külön jogszabályban megállapított patológiai minimumfeltételek boncolásokra vonatkozó I-es ellátási szintnek megfelelő minimumfeltételeket kell alkalmazni.”

(4) A Vhr. 9. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A temető tulajdonosa a lezárt temető vagy temetőrész átalakításával a településrendezési eszközök előírásainak megfelelően kegyeleti parkot hozhat létre.”

(5) A Vhr. 11. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) A sírbolt (kripta) koporsó elhelyezését biztosító, terepszint alatti és feletti, illetve kizárólag terepszint alatti vagy feletti építményrészből álló temetési hely. A sírbolt méretét a befogadott koporsók száma határozza meg. A sírbolt temetőn belüli elhelyezését a temető tulajdonosa (üzemeltetője) jelöli ki. Sírbolt a temető tulajdonosának hozzájárulásával, a jogszabályban

meghatározott esetekben, az építésügyi hatóság engedélyével építhető. A tulajdonosnak a hozzájárulást meg kell adnia, ha az építtető a sírbolt helyét megváltotta.”

(6) A Vhr. 12. § (1) és (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Hamvasztásos temetés esetén az urnába helyezett hamvak temetési helye lehet urnafülke (kolumbárium), urnasírhely, urnasírbolt. Az urna koporsós temetési helyre is temethető.”

„(2) Az urnafülke (kolumbárium) föld feletti építményrészből, az urnasírbolt (urnakripta) föld alatti építményrészből álló, hamvakat tartalmazó urnák elhelyezésére épített temetési hely. Az urnafülke magasságát a helyi építési szabályzat korlátozhatja. Urnasírbolt külön jogszabályban meghatározott esetekben, az építésügyi hatóság engedélyével építhető.”

(7) A Vhr. 13. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A sírjel nem foglalhat el a szabályzatban meghatározott temetési helynél nagyobb területet, magasságát a helyi építési szabályzat korlátozhatja.”

(8) A Vhr. 14. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Ha a halva született magzat eltemetéséről közeli hozzátartozója gondoskodott, a sírhelyen kereszt vagy fejfa is elhelyezhető, és azon utónevet is fel lehet tüntetni.”

(9) A Vhr. 18. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A meghosszabbítás nem tagadható meg, kivéve akkor, ha

a) a temető tulajdonosa bizonyítja, hogy a területet átalakítja, vagy más célra kívánja felhasználni; erről a temetési hely felett rendelkezni jogosult nyilatkozatot kérhet.

b) a temetési hely, sírjel nem felel meg a szabályzat előírásainak.”

(10) A Vhr. 18. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Ha a rendelkezési jog azért szűnik meg, mert a jogosult a holttestet más temetési helyen kívánja eltemetni, a jogosult részére a megfizetett megváltási díj időarányos részét vissza kell téríteni.”

(11) A Vhr. 19. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Ha a lezárt temetőt, temetőrészt, sírhelytáblát, temetési helyet kegyeleti park céljára kívánják használatba venni, a használatbavétel előtt a területet legalább 30 cm vastag földréteggel kell feltölteni.”

(12) A Vhr. 20. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Ha a lejárt használati idejű temetési helyen lévő holttestmaradványokat az elhunyt hozzátartozója máshol el kívánja temetni, erről a kiürítésre megjelölt időpontig kell gondoskodnia. Ennek hiányában a holttestmaradványokat és urnákat a kiürítésre megjelölt időpontot követő 6 hónap elteltével – a temető fekvése szerint illetékes fővárosi, illetve megyei kormányhivatal népegészségügyi szakigazgatási szervének kistérségi népegészségügyi intézete (továbbiakban: Intézet) képviselőjének jelenlétében – közös sírhelyben el kell helyezni, illetve a hamvak az arra kijelölt helyen szétszórhatók.”

(13) A Vhr. 23. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A temetőben történő munkavégzést – a hozzátartozók részéről történő sírgondozás, a temetési hely növényekkel való beültetése és díszítése kivételével – a temető üzemeltetőjének a munkavégzés megkezdését megelőzően be kell jelenteni. Egy méternél magasabbra növekvő fák, cserjék, bokrok és növények ültetésére a szabályzat az irányadó.”

(14) A Vhr. 27. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„27. § Az elhalt méltó búcsúztatása céljából az eltemettető kérésére és költségére a holttest konzerválható. A halott konzerválása egészségügyi intézmény patológiai osztályán, vagy boncolóhelyiségcsoportban végezhető el.

(15) A Vhr. 30. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A közkölségen történő temetés esetén a temetésre kötelezett személyt a köztemetés helyéről és idejéről a temetést megrendelő illetékes önkormányzat jegyzője értesíti.”

(16) A Vhr. 32.§ (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A hamvasztásos temetés felvételekor a szolgáltató az eltemettetőt Magyarország területén található minden hamvasztó üzem hamvasztási és szállítási díjáról kifüggesztett árjegyzékről tájékoztatni kell. Az eltemettetőt külön tájékoztatni kell a legolcsóbb és legközelebbi hamvasztóüzemek díjairól. A tételes számlában a hamvasztó üzem által számlázott díjat kell érvényesíteni.”

(17) A Vhr. 33.§-a a következő (6) és (7) bekezdéssel egészül ki:

„(6) A hamvakat tartalmazó urna tárolási helyének megváltoztatásához, vagy a hamvak szétszórásához a (7) bekezdésben meghatározott, közjegyző előtt hitelesített nyilatkozat szükséges

(7) A hamvak kiadásához szükséges, közjegyző előtt hitelesített nyilatkozat tartalma:

- a) az elhunyt közeli hozzátartozóinak egyhangú beleegyezése a hamvakat tartalmazó urna, szelence temetőn, temetkezési emlékhelyen kívüli elhelyezésére, vagy a hamvak szétszórására,
  - b) a hamvak elhelyezésének helye,
  - c) magántulajdonú ingatlanon történő elhelyezés esetén nyilatkozat, hogy az elhunyt közeli hozzátartozói részére a hamvakhoz való hozzáférés kegyeletgyakorlás céljából biztosított.
- .”

(18) A Vhr. 35. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A sírnyitáshoz a temetési hely felett rendelkezni jogosult hozzájárulása szükséges. Nem kell hozzájárulás a nyomozó hatóság részéről kezdeményezett sírnyitáshoz. A sírnyitásról a temetési hely felett rendelkezni jogosultat a nyomozó hatóság értesíti.”

(19) A Vhr. 36. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) Az eltemetéstől számított tizenöt éven túl a halál okát nem kell vizsgálni. Az eltemetéstől számított huszonöt éven túl a sírnyitáshoz nem kell az Intézet engedélyét beszerezni.”

(20) A Vhr. 36. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Ha az (1) bekezdés szerinti okiratot a kérelmező nem csatolja, az Intézet a rátemetés, valamint a holttest újratemetése vagy hamvasztása céljából történő sírnyitáshoz adatszolgáltatás iránti kérelemmel fordul az okiratban meghatározott adatokról nyilvántartást vezető hatósághoz, a sírboltkönyvet vezető üzemeltetőhöz vagy bírósághoz. A megkeresett temetőüzemeltető az adatszolgáltatási kérelmet egy munkanapon belül köteles teljesíteni.

(21) A Vhr. 37. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A koporsós temetésre szolgáló temetési helyre sírnyitási engedéllyel – a sír megfelelő mélyítésével, alapméretenként egymás fölé helyezve – további, legfeljebb egy elhalt vagy a szabályzatban rögzített számú 25 évnél régebbi holttestmaradvány temethető rá. Fertőző betegségben elhunyt sírhelyére csak az Intézet engedélye alapján lehet rátemetni. Ez esetben a rátemethető elhaltak számát az Intézet korlátozhatja. Rátemetés esetén – a 25 évnél régebben temetett és exhumált maradvány kivételével – biztosítani kell a temetési hely legalább 25 éves használatát. Rátemetés esetén a meghosszabbított sírhelyhasználati időre vonatkozó arányos sírhelyhasználati díjat kell megfizetni.”

(22) A Vhr. 42. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) Az azonosító űrlapnak a holttest két végtagjára történő felhelyezéséről a halál okát megállapító orvos, kórházban a boncmester gondoskodik. A szállító figyelmét külön erre a célra rendszeresített piros színű űrlap használatával kell felhívni arra, ha az elhunyt fertőző betegségben halt meg.”

(23) A Vhr. 44. § (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Az (1)–(4) bekezdésben foglaltak egyebekben nem érintik a külön jogszabályokban előírt, halottszállításra vonatkozó rendelkezéseket.”

(24) A Vhr. 46. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Az elhunyt külföldre szállításához engedély szükséges. Az erre vonatkozó kérelmet a halál megállapításának helye szerint illetékes Intézethez kell benyújtani. A kérelemnek tartalmaznia kell a szállítandó halott nevét, anyja nevét, utolsó lakhelyét, a halál okának megnevezését, a halál napját, azoknak a helységeknek a megnevezését, ahonnan és ahová a szállítás történik, a szállító jármű, valamint a szállítás módjának megjelölését és a szállítmány kísérlőjének megnevezését.”

(25) A Vhr. 51. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Tv. 30. § (2) bekezdés b) és e) pontja szerint a temetkezési szolgáltatás végzéséhez temetkezési szolgáltató szakképesítés szükséges.”

(26) A Vhr. 53. § (1)-(2) bekezdéseinek helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„(1) A vagyoni biztosíték mértéke a temetkezési szolgáltatás megkezdésekor ötszázezer Ft.

(2) Ha a temetkezési szolgáltatás megkezdésétől számított két év eltelt, illetőleg a szerződés meghosszabbításakor a vagyoni biztosíték mértéke a tárgyévet megelőző évben a számviteli törvény szerint elszámolt nettó árbevételhez igazodóan

a) ötmillió Ft nettó árbevételig ötszázezer Ft;

b) ötmillió Ft és tízmillió Ft árbevétel között egymillió Ft;

c) tízmillió Ft árbevétel fölött kétmillió Ft.”

(27) A Vhr. 55. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A temető üzemeltetője is köteles a szabályzatban meghatározott, a temetkezési szolgáltatókat terhelő díjakat megfizetni, és a könyvelésében elkülönítetten szerepeltetni, ha az üzemeltetés mellett temetkezési szolgáltató tevékenységet is végez.”

(28) A Vhr. 55. § (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A temető üzemeltetője a szabályzatban megállapított díjakon felül más díjat nem állapíthat meg, így nem szedhető díj a temető gyalogos látogatásáért és a temetési hely gondozásához igénybe vett vízért.”

(29) A Vhr. 57. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A hamvak – az eltemetettő írásbeli kívánságára – több, kegyeletet nem sértő urnában, szelencében is elhelyezhetők. A bizonylatot az okmányokhoz csatolva a hamvasztóüzem őrzi meg.”

(30) A Vhr. 59. § (3) bekezdés c) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[A temetkezési szolgáltatásra vonatkozó engedély kiadására irányuló kérelemben meg kell jelölni:]

„c) a Tv. 30. § (2) bekezdés b) és e) pontja szerinti szakképesítéssel rendelkező személyek nevét és azt, hogy tevékenységüket milyen jogviszonyban látják el.”

(31) A Vhr. 59/B. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép

„59/B. § (1) A jegyző a temetkezési szolgáltatást legfeljebb 90 napig felfüggeszti vagy korlátozza, ha azt állapítja meg, hogy a temetkezési szolgáltató az engedély alapját képező feltételeknek nem felel meg.”

(32) A Vhr. 24.§ (1) bekezdés c) pontjában a „kistérségi intézet” szövegrész helyébe az „Intézet” szöveg, a 35.§ (1) bekezdésében a „kistérségi intézet” szövegrész helyébe az „Intézet” szöveg, a 36.§ (3) bekezdésében a „kistérségi intézet” szövegrész helyébe az „Intézet” szöveg, a 36.§ (4) bekezdésében a „kistérségi intézet” szövegrész helyébe az „Intézet” szöveg, a 39. §-ban a „kistérségi intézet” szövegrész helyébe az „Intézet” szöveg, 40. §-ban a „kistérségi intézet” szövegrész helyébe az „Intézet” szöveg, a 46.§ (5) bekezdésében a „kistérségi intézet” helyébe az „Intézet” szöveg lép.

(33) Hatályát veszti a Vhr. 36. § (2) bekezdés, a 38. § (3) bekezdése.

21. Hatályon kívül helyező rendelkezések

50. §

(1) Hatályát veszti az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek a halottakkal kapcsolatos rendelkezései végrehajtásáról, valamint a rendkívüli halál esetén követendő eljárásról szóló 34/1999. (IX. 24.) BM-EüM-IM együttes rendelet.

(2) Az 49. § 2013. január 1. napján hatályát veszti.

(3) A 48. § 2013. szeptember 1. napján hatályát veszti.

A Kormány az előterjesztés nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

(4) E § 2013. szeptember 2. napján hatályát veszti.

1.4.1. melléklet a ..../2012. ( ) Korm. rendelethez

„Az adatszolgáltatás a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 10. §-a alapján kötelező!

HALOTTVIZSGÁLATI BIZONYÍTVÁNY

Anyakönyvi azonosító								Folyószám:							Az anyakönyvvezető tölti ki!
----------------------	--	--	--	--	--	--	--	------------	--	--	--	--	--	--	------------------------------

1. Az elhalt

a) Családi és utóneve: _____ b) Anyja születési neve: _____ c) TAJ: _____

2. Születési helye:	3. Neme: férfi(1) – nő(2) Születési időpontja:	neme	év	hó	nap

4. Bejelentett lakóhelyének címe, irányítószáma:	5. Bejelentett tartózkodási helyének címe, irányítószáma:

6. A hozzátartozó (temetést intéző) neve:	7. Lakcíme:	8. Közelebbi megjelölése

9. A halálozás helye	10. Időpontja	11. Közelebbi megjelölése
	év hó nap	

12. A kezelőorvos neve:	13. Beosztása és munkahelye (rendelője, osztály) címe:

14. A helyszíni halottvizsgálatot végző orvos neve:	15. Beosztása és munkahelye (rendelője, osztály) címe:

16. Kórbonctani vizsgálatot	☐ nem tart szükségesnek	☐ szükségesnek tart	☐ hatósági eljárást tart szükségesnek
-----------------------------	--	--	--

17. A vizsgálat (eljárás) indoka és egyéb megjegyzések:

18. A kiállítás kelte	év	hó	nap	P. H.

19. A temetőbe szállítás időpontja	20. Az eltemetésre engedélyezett idő:	év	hó	nap

21. a) A rendőrség döntése:	☐ eljárást indít	P.H.
	☐ hatósági vagy büntető eljárás lefolytatását nem tartja szükségesnek	aláírás

21. b) A helyszíni halottvizsgálatot végző orvos vagy halottvizsgálati szaktanácsadó álláspontja: kórbonctani vizsgálatot	☐ szükségesnek tart.	☐ nem tart szükségesnek.	P.H.
			aláírás

22. A halál okát megállapító orvos vagy – nem	☐ Boncolás nélkül elhamvasztható	P.H.
---	---	------

természetes halál esetén – az eljáró hatóság tölti ki!			
☐ Boncolás után elhamvasztható		☐ Boncolás után nem hamvasztható el	
		aláírás	

23. A halál okát megállapította:	24. a) Történt-e boncolás?	☐ Igen (1)	☐ Nem (2)	
☐ patológus (1)	☐ kezelőorvos (2)	☐ más orvos (3)	b) Ha igen, várhatók-e további vizsgálati eredmények?	
			☐ Igen (1)	☐ Nem (2)

25. A halálhoz vezető betegségek (események) sorozata – időrendben visszafelé!		26. A betegség (esemény) kezdete és a halál között eltelt hozzávetőleges idő	
I. Közvetlen halálok		a)	
a) mely az alábbiból következett:		b)	
Alapbetegség		b) mely az alábbiból következett:	
szövődményei		c)	
(ha voltak)		c) mely az alábbiból következett:	
d)		d)	
II. Kísérő betegségek vagy állapotok, melyek az alapbetegségtől függetlenek, de hozzájárulhattak a halálhoz:			

27. ☐ természetes (1)	☐ baleset (2)	28. ☐ otthon (0)	☐ sportlétesítmény (3)	☐ ipari létesítmény (6)
A halálozás jellege	☐ öngyilkosság (3)	☐ emberölés (4)	☐ bentlakásos intézmény (1)	☐ utca (4)
☐ nem meghatározható (5)		☐ középület (2)	☐ kereskedelmi hely (5)	Egyéb

29. A sérülés módja, oka és körülményei:

30. A sérülés időpontja	év	hó	nap
-------------------------	----	----	-----

31. Terhesség	☐ A halál beálltakor terhes volt (1)	☐ A terhesség a befejezése és a halál között eltelt idő 0-42 nap (2)
	☐ A terhesség befejezése és a halál között eltelt idő 43-365 nap (3)	

32. A kiállítás időpontja	év	hó	nap	P.H.
				a halál okát megállapító orvos aláírása, saját bélyegzője

Megjegyzés:

2. melléklet a .../2012. ( ) Korm. rendelethez

„Az adatszolgáltatás a statisztikáról szóló 1993. évi XLVI. törvény 10. §-a alapján kötelező!

PERINATÁLIS HALOTTVIZSGÁLATI BIZONYÍTVÁNY

Anyakönyvi azonosító								Folyószám:							Az anyakönyvvezető tölti ki!
----------------------	--	--	--	--	--	--	--	------------	--	--	--	--	--	--	------------------------------

1. Az elhalt

a) Családi és utóneve: _____ b. Anyja születési neve: _____ c) TAJ

_____

3. Születési helye:	4. Neme: fiú (1) – leány (2) Születési időpontja:	neme	év	hó	nap	óra	perc

5. A hozzátartozó (temetést intéző) neve:	6. Lakcíme:	7. Közelebbi megjelölése
---	-------------	--------------------------

8. A halálozás helye	9. Időpontja év hó nap	10. Közelebbi megjelölése
----------------------	-------------------------------------	---------------------------

11. A kezelőorvos neve:	12. Beosztása és munkahelye (rendelője, osztály) címe:
-------------------------	--

13. A helyszíni halottvizsgálatot végző orvos neve:	14. Beosztása és munkahelye (rendelője, osztály) címe:
---	--

15. Kórbonctani vizsgálatot tart szükségesnek ☐	Hatósági eljárást tart szükségesnek ☐
--	--

16. A vizsgálat (eljárás) indoka és egyéb megjegyzések:

17. A kiállítás kelte	év	hó	nap	P. H.
				A helyszíni halottvizsgálatot végző orvos aláírása és saját bélyegzője
18. A temetőbe szállítás időpontja				
				19. Az eltemetésre engedélyezett idő: év hó nap

20. Az eljáró hatóság döntése : ☐ eljárást indít	P.H.
☐ hatósági vagy büntetőeljárás lefolytatását nem tartja szükségesnek	_____ aláírás

21. A halál okát megállapító orvos vagy – nem természetes halál esetén – az eljáró hatóság tölti ki!:	P.H.
☐ Boncolás után elhamvasztható ☐ Boncolás után nem hamvasztható el	_____ aláírás

22. A halál okát megállapította:	23. A kórbonctani vizsgálatot / boncolást végző orvos munkahelye, címe:
----------------------------------	---

A Kormány az előterjesztés nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

☐ patológus (1)	☐ kezelőorvos (2)	☐ más orvos	_____
(3)			

24. Halálokok

a) A magzat vagy újszülött fő betegsége vagy állapota:			
b) A magzat vagy újszülött egyéb betegsége vagy állapota:			
c) A magzatot vagy újszülöttet érintő fő anyai betegség vagy állapot:			
d) A magzatot vagy újszülöttet érintő egyéb anyai betegség vagy állapot:			
e) Egyéb körülmények:			

25. A halál okának végleges tisztázására kórszövettani vizsgálat: készül – nem készül *(a kívánt rész aláhúzendó)*

26. Ha a halál módja rendkívüli volt: baleset – emberölés *(a kívánt rész aláhúzendó)*

a) Hol történt? (otthon, utcán, stb.):
b) Módja, oka, és körülményei:
c) Mely testrészt, milyen sérülés érte:

.....d) időpontja		év		hó	nap

27. A kiállítás kelte		év		hó	nap	P.H.
						_____ a halál okát megállapító orvos aláírása, saját bélyegzője

Megjegyzés:

ÁLTALÁNOS INDOKOLÁS

Az előterjesztés célja a halottvizsgálat folyamatának megújítása, a halottvizsgálattal kapcsolatos, egyes szerveket és személyeket megillető jogok és kötelezettségek világos meghatározása, a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás szabályai főbb vonalainak megalkotása, ezzel kapcsolatban az állam és a polgárok terheinek csökkentése.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 218. §-a értelmében rendkívüli halál esetén – bűncselekmény gyanúja kivételével - hatósági eljárást kell lefolytatni és az elhunyt hatósági boncolását kell elrendelni. Ha a halál oka és körülményei vizsgálatánál bűncselekmény elkövetésének gyanúja merül fel, a büntetőeljárás szabályai szerint igazságügyi orvosi boncolást kell elrendelni.

A hatályos szabályozás alapjait az Eütv. XII. fejezete, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek a halottakkal kapcsolatos rendelkezései végrehajtásáról, valamint a rendkívüli halál esetén követendő eljárásról szóló 34/1999. (IX. 24.) BM-EüM-IM együttes rendelet (a továbbiakban: halottvizsgálati együttes rendelet), valamint az eltűnt személyek felkutatásának és a rendkívüli halálesetek kivizsgálásának rendjéről szóló 23/1994. (X. 26.) BM rendelet (a továbbiakban: BM r.) teremti meg.

A jelenlegi normákkal szemben azonban a következő súlyos, a rendszer jelentős megváltoztatását igénylő jogalkalmazói, alkotmányos és államháztartás-egyensúlyát terhelő problémák merültek fel.

Alkotmányossági problémák:

Az állampolgári jogok országgyűlési biztosa (a továbbiakban: ombudsman) több jelentésében is foglalkozott a halottvizsgálattal kapcsolatos eljárások anomáliáival. Két jelentésében jogalkotói mulasztást is megállapított.

a) Az egyenlő bánásmód követelményeinek érvényesülésének vizsgálata során megállapította, hogy a korai- és középidős magzatok (24. hétnél fiatalabb) halálozása esetén nem biztosított magzattól történő méltó búcsúztatás joga, illetve ezen magzatok eltemetése nem rendezett.

b) Az emberi méltóságból levezetheti kegyeleti jog érvényesülése vizsgálata során az ombudsman kifogásolta, hogy az eljáró hatóságokra irányadó jogszabályok nem biztosítják azt, hogy a hozzátartozó a holttestet megtekinthesse.

Jogalkalmazói problémák:

Rendkívüli halál esetén – ha büntetőeljárás lefolytatásának nincs helye – hatósági eljárást kell lefolytatni. A hatósági eljárásra a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) szabályait kell alkalmazni.

A Ket. egyes szabályai azonban jelentősen megnehezítik az eljáró hatóság (Rendőrség) feladatait, ezzel egyidejűleg – amennyiben a hatósági eljárás büntetőeljárásba torkollik – a Ket. szerinti eljárási cselekmények a bűnüldözési, kriminalisztikai érdekeket sértik.

A BM r. a Magyarországon bekövetkezett rendkívüli haláleset kivizsgálásának szabályait írja elő. Annak megállapítása érdekében azonban, hogy miről kell rendelkezni az ügy érdemében hozott határozatban, elengedhetetlen az ügy érdemének meghatározása, azaz, hogy végső soron milyen célból folyik a vizsgálat. Ezt sem az Eütv., sem a BM r. nem fogalmazza meg, pusztán az eljárás megindításának okait sorolják fel a jogszabályok.

Nincs rendezve az sem, hogy milyen viszonyban áll egymással a hatósági és a büntetőeljárás: a rendkívüli halált kivizsgáló hatóság határozatában valójában arról dönthetne, hogy megkeresi-e vagy nem a nyomozásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező rendőr-főkapitányságot, illetve az

eljárt elsőfokú hatóság nyomozás végzésével megbízott szervezeti egységét, (vagy, ha maga rendelkezik e jogkörrel, elrendeli a nyomozást), de közigazgatási hatósági hatáskörben nem dönthet arról, hogy megállapítható-e bűncselekmény gyanúja. A jelenlegi szabályozás olyan ésszerűtlen helyzetet idéz elő, hogy a közigazgatási határozat jogerőre emelkedéséig a Ket. rendelkezéseire tekintettel a nyomozásra jogosult szervezeti egységet a hatóság elméletileg nem kereshetné meg (vagy maga nem rendelheti el a nyomozást, azaz utóbbi esetben a nyomozó hatósági hatáskörének gyakorlását akadályozza közigazgatási hatósági hatásköre). Ha a másodfokú hatóság vagy a bíróság – az elsőfokú hatósággal ellentétben – a jogorvoslati eljárásban úgy dönt, hogy bűncselekmény nem állapítható meg, az szintén ellentmondásos helyzetet eredményez, ugyanis közigazgatási hatósági ügyben hozott döntés nem lehet akadálya a nyomozó hatósági hatáskör gyakorlásának.

A rendkívüli halál kivizsgálására irányuló eljárásokban sok esetben problematikus annak meghatározása, hogy ki minősül ügyfélnek.

A Ket. alapján nem állapítható meg az sem, hogy a rendkívüli halállal kapcsolatos eljárás mikor indul, ki és milyen feltételek mellett kezdeményezheti az eljárást, hivatalból vagy kérelemre történő eljárásról van-e szó.

A joggyakorlat ugyan a hivatalbólisági eljárás felé orientálódott, ugyanakkor ezt jogszabály kategórikusan nem állapítja meg. Így elméletileg, ha az ügyfél (pl. kórházi halálesetben a kórház felelősségét firtató hozzátartozó) kéri, a hatóságnak vizsgálnia kell az eljárás megindíthatóságának feltételeit, és – mivel a Ket. 30. §-ában szabályozott érdemi vizsgálat nélküli elutasíthatóság esetei jellemzően nem alkalmazhatóak – köteles lenne az eljárást lefolytatni, a hatósági boncolást elrendelni.

Államháztartás-egyensúly problémák:

2010-ben országosan összesen 6979 hatósági vagy igazságügyi boncolás történt Magyarországon (2009-ben ugyanez a szám: 7210), ebből hatósági boncolásnak 5729 (2009: 5860) minősült.

Rendkívüli halál esetén a halottvizsgálat költségei (ideértve a beszállítást, hűtést, boncolás költségeit) a halottvizsgálati együttes rendelet alapján Rendőrséget terhelik.

A Rendőrség 2010-ben közel 800 millió forintot költött a halottvizsgálat közvetlen feladataira (ide nem értve a rendőri intézkedések költségeit). A rendkívüli halállal kapcsolatos eljárások felülvizsgálata során egyértelműen megállapítást nyert, hogy

- a) a hatósági boncolások jelentős aránya (közel 20%-a) az Eütv. alapján indokolatlan, azaz olyan esetekben történik hatósági boncolás, amikor a rendkívüli halál törvényi körülményei nem állnak fenn,
- b) a hatósági és igazságügyi boncolás díja nincs megfelelő számításokkal alátámasztva,
- c) a halottszállítás ára messze meghaladva a reális árakat extraprofitot keletkeztet a temetkezési szolgáltatóknál.

B) A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Tvhr.) módosításának keretei között az előterjesztés a hatályos szabályozáshoz képest jobban garantálja az elhunytak és hozzátartozóik kegyeleti jogát, garantálja a biztonságos és megfelelő színvonalú temetői szolgáltatásokat.

Az előterjesztés alapján az ügyfél a holttestet boncolást megelőzően a hatóság engedélyével tekintheti meg. A boncolást követően a holttest megtekintésének lehetőségét – lehetőség szerint soron kívül – a hatóság köteles biztosítani. A hatóság engedélyével a holttestet az ügyfélen kívüli más személy is megtekintheti.

Az előterjesztés ennek megfelelően meghatározza a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás Ket.-től eltérő főbb szabályait: egyes ügyféli jog gyakorlását a bűnüldözési érdek szempontjainak figyelembevételével engedélyhez köti, meghatározza az eljárás kezdetét, azt, hogy az csak hivatalból folytatható lehet, egyértelművé teszi az ügyfél fogalmát, valamint az eljárás célját. Rendezi az eljárás befejezésének eseteit, garantálja a nyomozati érdekeket a hatósági eljárás alatt is, valamint rendezi a hatósági eljárás, valamint a büntetőeljárás egymáshoz való viszonyát, a két eljárás közötti átmenet lehetőségeit.

Az előterjesztés alapján egyértelművé válnak az eljárás egyes szereplőinek jogai és kötelezettségei. Az előterjesztés része, hogy a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárásban az eljáró hatóság előzetes vizsgálat keretében próbálja tisztázni a rendkívüli halál fennállásának körülményeit, ezzel rövidítve az eljárás hosszát. Az előterjesztés alapján a halottszemléhez (bármilyen eljárásban) szaktanácsadóként megfelelő licensz-vizsgával vagy szakvizsgával rendelkező orvos segítségét veheti igénybe annak érdekében, hogy egyértelműen, még boncolás előtt tisztázhassa, hogy a rendkívüli halál törvényi esetei fennállhatnak-e.

Az előterjesztés meghatározza a nem természetes halállal kapcsolatos halottszállítás legmagasabb árát.

Az előterjesztés révén a halottvizsgálati bizonyítvány az egyes állami szervek között 2013. szeptember 1. napjától elektronikus rendszerben kerül továbbításra.

A Tvhr. módosítása révén rendezésre kerül a hamvakkal történő rendelkezés: míg korábban az eltemettetésre köteles személy gyakorlatilag szabadon rendelkezhetett az elhunyt hamvaival, úgy az előterjesztés alapján azokat a közeli hozzátartozókkal közjegyző előtt kötött megállapodás szerint köteles gondozni.

RÉSZLETES INDOKOLÁS

A halottvizsgálatról és a halottakkal kapcsolatos eljárásról szóló Korm. rendelet tervezete

1.§-hoz

A rendelkezés meghatározza a halottvizsgálati folyamat legfőbb fogalmait.

2 – 5. §-hoz

A rendelkezések meghatározzák a haláleset esetén közvetlen teendőket: meghatározzák, hogy ki jogosult a halál tényének megállapítására, a helyszíni halottvizsgálatra, mik a helyszíni halottvizsgálat során történő teendők, valamint meghatározzák a rendőri biztosítás feltételeit is.

6. §-hoz

A helyszíni halottvizsgálat lezárását követően döntést kell hozni arról, hogy van-e nem természetes halálra utaló körülmény.

7 - 26. §-hoz

A rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás különös, eltérő szabályozást igénylő hatósági eljárás: egyszerre kell eleget tennie a közigazgatási hatósági eljárás szabályainak, valamint – kriminalisztikai érdekekből – folyamatosan figyelemmel kell lennie arra, hogy a hatósági eljárásból szinte bármikor büntetőeljárás alakulhat ki.

A Ket. 14. § (1) bekezdés c) pontja alapján az Eütv. szerinti rendkívüli halállal kapcsolatos eljárásban a Ket.-től eltérő szabályok állapíthatók meg. Az eltéréseket kihangsúlyozva a rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás a következőképp épül fel.

A rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás – elsődlegesen bejelentés alapján – hivatalból lefolytatható hatósági eljárás. Ennek megfelelően – bár ez elsődlegesen a helyszíni halottvizsgálatot végző orvos feladata – az eljárás lefolytatása vonatkozásában bárki élhet a hatóság felé bejelentéssel.

Az eljáró hatóság előzetes vizsgálat keretében vizsgálja a rendkívüli halál törvényi feltételeinek meglétét, valamint gyűjti össze a halál okának és körülményeinek megállapításához szükséges bizonyítékokat. A hatóság a halál helyén halottszemlét tart, ahol ha a halál körülményeinek orvosi szempontú vizsgálata szükséges vagy a bejelentővel nem ért egyet, speciális szakmai tudással rendelkező halottvizsgálati szaktanácsadót alkalmaz.

A szaktanácsadó véleménye, valamint az egyéb bizonyítékok alapján a hatóság dönt arról, hogy az eljárást továbbfolytatja-e. A hatóság kizárólag akkor köteles a Ket. alapján az eljárás megindításáról az ügyfelet értesíteni, ha az előzetes vizsgálat alapján az eljárás továbbfolytatásáról rendelkezett.

Előzetes vizsgálat nélkül is megindítható az eljárás, ha a rendkívüli halál körülményei egyértelműen fennállnak (pl. fogvatartott halála esetén).

A rendkívüli halállal kapcsolatos hatósági eljárás során ügyfélnek kizárólag a halott eltemettetésére köteles személy minősül. Viszont ügyfélnek kell elismerni az elhunyt azon közeli hozzátartozóját, aki ezt kéri.

Arra tekintettel, hogy a kriminalisztika tapasztalatai szerint figyelembe veendő számban fordul elő az, hogy a hatósági eljárásban ügyfélnek tekintett személy egyben a haláleset okozója (így a későbbi büntetőeljárás terheltje), az esetleges büntetőeljárás sikerének érdekében korlátozni kell az ügyfél jogait azzal, hogy a korlátozásokat a hatósági eljárás megszüntetésekor vagy befejezésekor (ha büntetőeljárás nem indul) lehetőség szerint meg kell szüntetni.

a) Iratbetekintés:

Az ügyfél csak a hatóság által engedélyezett iratokat tekintheti meg. b) Részvétel eljárási cselekményeknél:

Az ügyfél csak a hatóság engedélyével vehet részt az eljárási cselekményeken, így különösen az eljárás megindítását követő halottszemlén, a pótszemlén, valamint a szakértő és a tanúk meghallgatásakor.

c) Holttest megtekintése:

Az ügyfél a holttestet boncolást megelőzően a hatóság engedélyével tekintheti meg. A boncolást követően a holttest megtekintésének lehetőségét – lehetőség szerint soron kívül – a hatóság köteles biztosítani.

A hatóság az engedélyezésről a bűnüldözési érdekek figyelembevételével hoz döntést.

Speciális az eljárás befejezése is.

Ha az ügyben bűncselekmény gyanúja merül fel, úgy a hatóság az eljárást megszünteti. Ez ellen nincs jogorvoslatra lehetőség, hiszen a büntetőeljárás keretében gyakorolhatóak tovább az egyes ügyféli jogok.

Ha a hatóság szerint a rendkívüli halál körülményei nem állnak fenn, az eljárást megszünteti, egyéb esetben határozatot hoz a halál okáról és körülményeiről. A hatóság ezen döntéseivel szemben rövid határidőn belül van jogorvoslatra lehetőség, azonban a jogorvoslatnak a végrehajtásra halasztó hatálya nincs.

17-24. §-hoz

A rendelkezések a szakma modern szabályainak, valamint az európai ajánlásoknak megfelelően határozzák meg a hatósági boncolások menetét, vizsgálatait, időtartamát.

27. §-hoz

A rendelkezés meghatározza a büntetőeljárásban az igazságügyi boncolás határidejét.

28-33. §-hoz

A rendelkezések a szakma modern szabályainak, valamint az európai ajánlásoknak megfelelően határozzák meg a kórbonctani vizsgálatok menetét.

34-35. §-hoz

A rendelkezések meghatározzák a korai- és középidős, halvaszületett magzat, valamint a perinatális magzati halálozás esetköreit.

37-40. §-hoz

A rendelkezések meghatározzák a holttest szállításának, tárolásának menetét, valamint az ezzel kapcsolatos költségek viselését.

A hatályos szabályozáshoz hasonlóan kórbonctani vizsgálatra, hatósági vagy igazságügyi boncolásra történő szállítás esetén az odaszállítás díja a kórbonctani vizsgálatot végző intézményt vagy az ügyben eljáró hatóságot terheli, mint ahogy őket terheli a halottvizsgálati bizonyítvány kiállításáig a holttest tárolásának, hűtésének költsége is. A halottvizsgálati bizonyítvány kiállítását követő első munkanaptól a fenti költségek, valamint a holttest elszállításának költsége az eltemettetésre kötelezett személyt terhelik.

A hatályos szabályozástól eltérően azonban az Eütv. felhatalmazása alapján hatósági áras lesz a nem természetes halál esetén történő halottszállítás.

Az egészségügyi szolgáltatások Egészségbiztosítási Alapból történő finanszírozásának részletes szabályairól szóló 43/1999. (III. 3.) Korm. rendelet értelmében a halottszállítót az egészségügyi intézménybe kórboncolás céljából történő szállításért közigazgatási területen belül legfeljebb 8.400,- forint, közigazgatási területen kívül pedig legfeljebb 12.600,- forint szállítási díj illeti meg (finanszírozója közvetve az OEP).

Hasonló szabályozás rendkívüli halál esetére jelenleg nincsen, a Rendőrség kimutatása szerint az ilyen célból végzett halottszállítás átlagos ára 2010-ben 19.404,- forint volt.

A költségvetési egyensúly fenntartása érdekében feltétlenül javasolt, hogy az államot terhelő díjak a szolgáltatás céljával és minőségével arányban legyenek. A kórbonctani vizsgálat esetén előírt díjhoz képest a szolgáltatók más állami szereplő számára lényegesen drágábban teljesítenek, ezáltal összességében az eljáró szerv, egyúttal pedig az államháztartás terheit jelentősen növelik. A szolgáltatás ára olyan jelentős profitot tartalmaz, amit az érintett szolgáltatók önállóan, összességében az állampolgárok terhére állapítanak meg, így indokolt, hogy az állam megállapítsa a halottszállítás legmagasabb árát. A Kormány az Eütv. 247. § (1) bekezdésében felhatalmazást kapott arra, hogy a holttest szállításának legmagasabb árát rendeletben határozza meg.

A fentiek alapján hatósági vagy igazságügyi boncolásra történő szállítás esetében olyan legmagasabb árat kell megállapítani, ami megegyezik az OEP által finanszírozott halottszállítások árával.

Az eltemetetésre kötelezettel szemben méltánytalan az a helyzet, hogy az államot terhelő szolgáltatási díjat hatósági ár állapítja meg, míg a temetőbe szállítás díját a szolgáltató saját maga – jellemzően a hatósági árnál magasabban – állapítja meg. Mindezek értelmében indokolt, hogy mind kórbonctani vizsgálat, mind hatósági vagy igazságügyi boncolás esetében a Kormány a visszaszállítás legmagasabb árat is – a beszállításával egyező mértékben – rendeletben határozza meg.

41-45. §-hoz

A halottvizsgálati bizonyítvány az eltemetetéshez, halotti anyakönyvezéshez, kihantoláshoz, hagyatéki eljáráshoz szükséges, elsődlegesen egészségügyi adattartalmú, mégis fontos bizonyító erejű irat. A hatályos szabályozás alapján a halottvizsgálati bizonyítvány egy példánya az eltemetetésre kötelezetté, a többi példányt a halottvizsgálatot végző orvos megküldi az anyakönyvvezetőnek (aki egy példányt továbbít a Központi Statisztikai Hivatal (a továbbiakban: KSH) felé, egy példányt anyakönyvi alapiratként megőriz, egy példányt pedig a hagyatéki eljárásra illetékes jegyzőnek küldi meg), valamint az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat-haláleset helye szerint illetékes - megyei (fővárosi) intézetének

A hatályos szabályozás mellett kialakult gyakorlat jelentős terhet ró az eltemetetésre kötelezettre: az eltemetetés intézése mellett – a jogszabálytól ellentétesen – neki kell a halottvizsgálati bizonyítvány összes példányát eljuttatnia az anyakönyvvezető részére, ahol a KSH felé még részletes statisztikai adatokat is kell szolgáltatnia.

A rendszer tehát nem vesz tudomást a jelenlegi informatikai lehetőségekről, az eltemetetésre kötelezett lelki állapotáról, gyászáról.

Mindezek okán olyan a rendelkezések olyan halottvizsgálati bizonyítványi rendszert alakítanak ki, ahol az eltemetetésre kötelezett kizárólag a temetkezés céljából kapja kézhez az irat egy példányát, a halottvizsgálati bizonyítvány többi „példánya” elektronikus rendszerben mozogjon az egészségügyi szolgáltatók és a hatóságok között, rendkívüli halál vagy büntetőeljárás esetén az eljáró orvos kizárólag a hatóság engedélyével továbbítja a halottvizsgálati bizonyítványt. A technikai előfeltételek biztosítása érdekében a rendelkezés 2013. szeptember 1. napján lép hatályba.

46. § - hoz

A halottvizsgálat folyamata a lehető legmagasabb színvonalú szakmai munkát követeli meg: a teljes eljárás során vizsgálni kell a halál okát, a halál bekövetkeztéért való felelősséget. A gyakran feleslegesen végrehajtott eljárási cselekmények komoly pazarlást okoznak.

Mindezek elhárítása érdekében, ha az eljárás szereplője szakmai kompetenciáján belül úgy ítéli meg, hogy valamely más eljárási szereplő olyan szakmai hibát követett el, amely az eljárás lefolyását érdemben befolyásolta (pl. nyilvánvalóan, a halottvizsgálati protokollok megszegésével feleslegesen kezdeményezte hatósági eljárás lefolytatását köteles a mulasztást a hatáskörrel rendelkező szerv felé jelezni.

47. §-hoz

A rendelkezés hatálybaléptető szabályokat tartalmaz.

48. § (2) – (13) bekezdéseihez

Figyelemmel arra, hogy az elektronikus halottvizsgálati bizonyítványi rendszer megvalósulása 2013. szeptember 1. napjával várható, ezen időpontig a hatályos bizonyítvány rendszer szabályait kell alkalmazni. A rendelkezés átülteti ezen szabályokat a hatályát veszítő, az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvénynek a halottakkal kapcsolatos rendelkezései végrehajtásáról, valamint a rendkívüli halál esetén követendő eljárásról szóló 34/1999. (IX. 24.) BM-EüM-IM együttes rendeletből.

A temetőkről és temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X.1.) Korm. rendelet módosítása

49. § (1) bekezdéséhez

Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet módosításával az újonnan létesített vagy újra megnyitott temetőkben a kötelező védőtávolság 2012. január 1-el megszűnik. Ennek ellensúlyozására a Korm. rendelet ezekben az esetekben egy 10 méteres fásított terület kialakítását írja elő, amely optikailag elhatárolja a kegyeleti tevékenységet a temetőt körülvevő környezet számára.

49. § (2) és (3) bekezdéséhez

A halottszállítás felgyorsulásával és a boncolási központok kialakításával feleslegessé vált, hogy a városi önkormányzatok boncoló-helyiségcsoportokat létesítsenek, amennyiben az nem áll 20 km-es körzetben rendelkezésre.

A módosítás célja, hogy az önkormányzati kötelező feladatot megszüntesse, ugyanakkor szakmai feltételek pontos meghatározásával meghagyja a lehetőséget ilyen típusú infrastruktúra létesítésére, üzemeltetésére.

49. § (4) bekezdéséhez

A Kormányrendelet pontosítása során *a településrendezési eszközök* fogalom használata az önkormányzatoknak több lehetőséget biztosít a temetőkre vonatkozó szabályozás meghatározására.

49. § (5) bekezdéséhez

A sírbolt (kripta) meghatározásának pontosítása - a jelenlegi gyakorlathoz igazodva – sírboltnak minősíti a csak terepszint alatti illetve az egy koporsó befogadására alkalmas építményrészből álló temetési helyeket is.

49. § (6) bekezdéséhez

A módosítás definiálja az urnafülke illetve az urnasírbolt fogalmát, és azok létesítésére vonatkozó szabályokat.

49.§ (7) bekezdéséhez

A jelenlegi szabályozás szerint a temetőkben a sírjel magasságát a helyi építési szabályzat illetve hatóság korlátozhatja. A jövőben a sírjel méretezésére vonatkozó szabályokat teljes körűen a temetőszabályzat illetve helyi temetőrendelet határozza meg.

49. § (8) bekezdéséhez

Az elmúlt időszakban egyre erősebb igény jelentkezett a korai illetve középidős korban (a fogantatástól számított 24. hét előtt) elhalt magzatok eltemetésére. A módosítás ennek körülményeit határozza meg.

49. § (9) bekezdéséhez

A jelenlegi szabályozás szerint a sírra, sírjel méretére vonatkozó előírásokat a temetőszabályzat / helyi rendelet tartalmazza. A gyakorlat azonban azt mutatja, hogy a sírjelekre vonatkozó előírások betartatása problematikus. A javaslat eszközt biztosítana a temetőüzemeltetőknek a szabályzatban foglaltak betartatására.

49. § (10) bekezdéséhez

Amennyiben a hozzátartozó úgy dönt, hogy az elhunyt maradványait – a sírhely lejáratí idejét megelőzően – exhumáltatja és máshol helyezi el, a sírhelyre vonatkozó megváltási díj időarányos részét az üzemeltető visszafizeti. A módosítás pontosítja, hogy a jogosult nem az éppen aktuális megváltási díj, hanem a megváltáskor befizetett megváltási díj időarányos részére jogosult.

49. § (11) bekezdéséhez

Temető, temetőrés, sírhelytábla illetve temetési hely a tulajdonos döntése alapján lezárható. Ezek a temetőrészek a lezárást követően újra használatba vehetők. Amennyiben a temetési helyeket kegyeleti park céljára kívánják felhasználni, a területet 30 cm vastag földréteggel fel kell tölteni. E követelmény előírása újra betemetés céljából történő megnyitás esetében nem indokolt, a porladási idő után esetlegesen megtalált maradványokat díjmentesen mélyebbre kell helyezni, vagy exhumálni kell.

49. § (12) bekezdéséhez

A szabályozás módosítása szükséges, mivel az Állami Népegészségügyi Tisztiorvosi Szolgálat átszervezését követően a helyes megnevezés népegészségügyi szakigazgatási szervek kistérségi népegészségügyi intézete.

49. § (13) bekezdéséhez

A gyakorlatban számtalan problémát vet fel a temetőken a sírhelyeken és a sírhelyek között történő növényültetés. A nagyobb méretű növények ültetésének szabályozását kell lehetővé tenni a temetőszabályzatok megalkotói számára.

49. § (14) bekezdéséhez

A holttest konzerválása jelenleg csak pathológián végezhető. Amennyiben más helyszínen boncoló-helyiségcsoportok a vonatkozó jogszabályok szerint kerülnek kialakításra, ezekben lehetővé kell tenni, hogy a halottkonzerválást el lehessen végezni. Ha az önkormányzatok komoly anyagi ráfordítás árán a pathológiákon megtalálható boncoló-helyiségcsoportokkal azonos feltételeket teremtettek, semmi nem indokolja, hogy a halottkonzerválás ezeken a helyszíneken ne történhessen.

49. § (15) bekezdéséhez

A hatályos szabályozás szerint amennyiben az elhunynak nincs hozzátartozója, vagy a hozzátartozó nem tudja vállalni az eltemettetést, köztemetésre kerül sor. Utóbbi esetben a köztemetés helyéről és idejéről a hozzátartozót értesíteni kell, amely a megrendelő – ez esetben a jegyző – feladata.

49. § (16) bekezdéséhez

Az új szabályozás szerint kötelezővé válik az eltemettetők tájékoztatása minden hamvasztóüzem díjáról, a legolcsóbb és legközelebbi lehetőség kihangsúlyozása mellett. Ez a módosítás kegyeleti szempontból szükséges, mivel várhatóan megszünteti azt a gyakorlatot, hogy az elhunytat hamvasztás céljából indokolatlanul messzire szállítsák.

49. § (17) bekezdéséhez

Az elmúlt időszakban elterjedt gyakorlat, hogy a hozzátartozók anyagi megfontolásból az elhunytak hamvait hazaviszik, ezzel korlátozzák más hozzátartozók kegyeletgyakorlásának lehetőségét. A javaslat alapján a jövőben minden közeli hozzátartozók egyetértése és közjegyző előtt tett nyilatkozata szükséges a hamvak hazaviteléhez.

49. § (18) bekezdéséhez

A rendelet módosítása pontosítja, hogy nyomozó hatóság részéről kezdeményezett sírnyitás esetén a hozzátartozók értesítése a nyomozó hatóság feladata.

49. § (19) bekezdéséhez

A sírnyitási engedélyezésnél gyakran problémát jelent a már betemetett elhunyt halottvizsgálati bizonyítványának beszerzése, amely a halál okát tartalmazza. A módosítással a halál okát csak a betemetést követő 15 éven belül kell vizsgálni, ezt követően egyszerűbb az eljárás.

49. § (20) bekezdéséhez

A javaslat pontosítást tartalmaz, tekintve hogy a hivatkozás hatályon kívül kívánja helyezni.

49. § (21) bekezdéséhez

Tekintettel arra, hogy az elhunyt hamvai, továbbá a 25 éves porladási idő után fellelhető maradványok közegészségügyi veszélyt nem jelentenek, nem szükséges hogy a koporsós temetési helyre betemethető maradványok számát a közegészségügyi hatóság határozza meg. A jövőben erre vonatkozóan a temetőszabályzat illetve hely önkormányzati rendelet előírásai irányadóak.

49.§ (22) bekezdéséhez

A temetkezési tevékenység során az ágazat dolgozói számára egészségügyi kockázatot jelent a fertőző betegségben elhunytak maradványainak szállítása, kezelése, temetésre való előkészítése. A javaslat ezt a kockázatot csökkentené azzal, hogy fertőző maradványok esetében egy színében megkülönböztetett azonosító úrlap (lábcédula) használatát vezetne be, amely fokozottan felhívna a figyelmet a fertőzésveszélyre.

49. § (23) bekezdéséhez

A javaslat pontosítást tartalmaz, a jelenleg hatályos helytelen hivatkozás javítása érdekében.

49. § (24) bekezdéséhez

Az elhunyt külföldre szállítása esetén az engedély benyújtásához szükséges adatok köre – az elhunyt egyértelmű beazonosítása érdekében - kiegészül a halott anyja nevével.

49. § (25) bekezdéséhez

A Temetőkről és temetkezésről szóló 1999. évi XLIII törvény módosítása következtében a szolgáltató szakképzésére vonatkozó hivatkozás helye megváltozott, a kormányrendelet ezt helyesbíti.

49.§ (26) bekezdéséhez

A Kormány az előterjesztés nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A vagyoni biztosíték mértékének emelése a jogszabály megalkotása óta eltelt időben jelentkezett infláció, illetve az érvényesíteni kívánt kártérítések összegének megemelkedése miatt indokolt.

49. § (27) bekezdéséhez

A temetőüzemeltetők a gyakorlatban az üzemeltetés mellett temetkezési szolgáltatást is ellátnak. Az egyenlő bánásmód biztosítása érdekében szükséges azt biztosítani, hogy az üzemeltetők szolgáltatóként ugyanolyan mindazon díjakat megfizessék, amit a „külső” vállalkozókkal szemben is érvényesítenek. Ezek könyvelésben történő elkülönítésének kimondása az üzemeltetés-szolgáltatás szétválasztása érdekében szükséges.

49. § (28) bekezdéséhez

A hatályos szabályozás szerint a temetőben nem szedhető díj a temetői utak használatáért. A temetők autóval történő látogatását azonban szabályozni szükséges, így a jogszabály a jövőben a temető tulajdonosára bízva, hogy szed-e behajtási díjat az autóval történő behajtásért.

49. § (29) bekezdéséhez

A hamvasztásoknál a hozzátartozók igényeinek megfelelően a jogszabály biztosítani kívánja, hogy a hamvak több urnában és szelencében is elhelyezhetők legyenek. A módosítás célja a lehetőségek pontosítása.

A szolgáltatók vonatkozásában a szakma hiányolta, hogy a kormányrendelet nem tartalmaz szankciókat. A szolgáltatói engedély visszavonására kizárólag akkor kerülhet sor, ha a szolgáltató nem felel meg a kiadás feltételeinek.

49. § (30) bekezdéséhez

A javaslat pontosítást tartalmaz, a jelenleg hatályos helytelen hivatkozás javítása érdekében.

49. § (32) bekezdéséhez

A szabályozás módosítása szükséges, mivel az Állami Népegészségügyi Tisztiorvosi Szolgálat átszervezését követően a helyes megnevezés népegészségügyi szakigazgatási szervek kistérségi népegészségügyi intézete.

49. § (33) bekezdéséhez

A Kormány az előterjesztés nem tárgyalta, az nem tekinthető a Kormány álláspontjának.

A sírnyitási engedélyezésnél a már betemetett elhunyt halottvizsgálati bizonyítványára a halál okának ismerete miatt van szükség. Az anyakönyvvezető példánya a halál okát nem tartalmazza, így a sírnyitási engedélyezés szempontjából nem használható.